

Päihdehuollon huumeasiakkaat 2017

Päälöydökset

- Päihdehuollon huumehoidon asiakkaiden yleisimmät ongelmapäihteet olivat opioidit (77 %), stimulantit (55 %) ja kannabis (52 %).
- Asiakkaista 81 prosenttia mainitsi vähintään kaksi ongelmapäihdettä.
- Alle 3 vuotta pistämällä huumeita käyttäneistä vain noin viidesosa on saanut C-hepatiittitartunnan.
- Tiedonkeruuseen osallistui 77 huumehoitoyksikköä ja tietoja toimitettiin 2 167 asiakkaasta.

Tehokkaalla ennaltaehkäisyllä voidaan vähentää pistämällä huumeita käyttävien C-hepatiittitartunnan riskiä

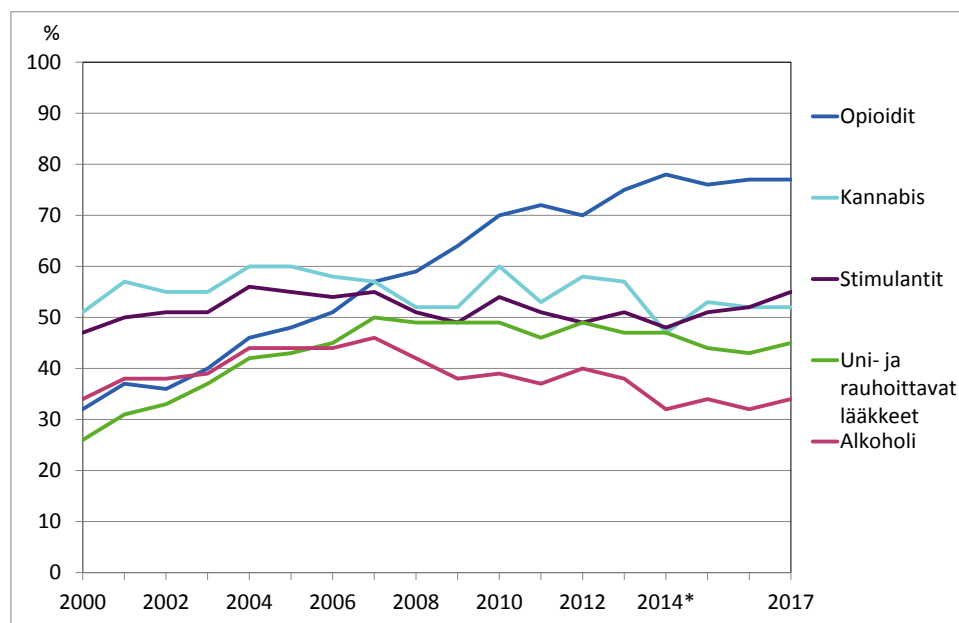
C-hepatiittitartunta saadaan Suomessa yleisimmin huumeiden pistovälineiden yhteiskäytön myötä. Tartunnan saaneiden osuus kasvaa kuitenkin vain melko hitaasti käyttäjien joukossa. Varhaisella puuttumisella voidaan estää valtaosa tartunnoista.

Huumeiden käytön vuoksi päihdehoitoon vuonna 2017 hakeutuneiden asiakkaiden yleisimmät ongelmapäihteet olivat opioidit (77 % asiakkaista), stimulantit (55 %) ja kannabis (52 %). Yleisin opioidi oli korvaushoitolääkkeenäkin käytetty buprenorfiini. Stimulanteista eniten käytettiin amfetamiinia.

Valtaosalla asiakkaista raportoitiin useita ongelmia aiheuttavia päihteitä. 81 prosenttia asiakkaista mainitsi vähintään kaksi ongelmapäihdettä.

Tilastoraportti pohjautuu huumehoidon erillistiedonkeruun tietoihin. Vuonna 2017 tiedonkeruuseen osallistui 77 huumehoitoyksikköä ja tietoja toimitettiin 2 167 asiakkaasta. Aineisto ei kerro kattavasti kaikista Suomessa annettavan huumehoidon asiakkaista eikä kaikesta huumehoidosta.

Kuvio 1. Huumeiden vuoksi päihdehoitoon hakeutuneiden asiakkaiden ongelmia aiheuttaneet päihteet vuosina 2000–2017, % asiakkaista

* Ennen vuotta 2014 ongelmia aiheuttaneet päihteet viittasivat hoitoon hakeutumiseen johtaneisiin päihteisiin. Vuodesta 2014 lähtien kysymys kattaa edellisen kuukauden aikana ongelmia aiheuttaneet päihteet tai päihteet, jotka ovat vaikuttaneet hoitoon tuloon, vaikka asiakkaalla ei tiedonkeruun hetkellä olisi kyseisten päihteiden käyttöä. Tiedonkeruussa voi ilmoittaa enintään viisi päihdettä.

Tuula Nurmi
tuula.nurmi@thl.fi

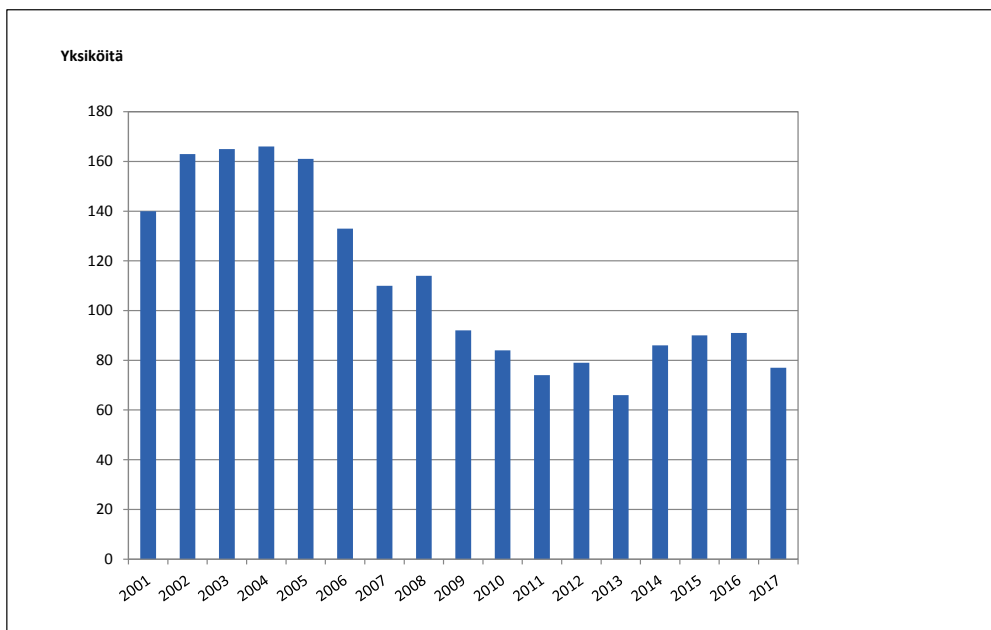
Sanna Rönkä
sanna.ronka@thl.fi

Huumehoidon tiedonkeruu

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kerää vuosittain tietoja huumeiden ja lääkkeiden väärinkäytön vuoksi päihdehoitoon hakeutuneista asiakkaista erillisellä tiedonkeruulla¹. Tiedonkeruuseen osallistuminen on päihdehoitoyksiköille vapaaehtoista ja palautettujen asiakaslomakkeiden määrä on vähentynyt selvästi 2000-luvun alkuvuosista (kuviot 2, 3).

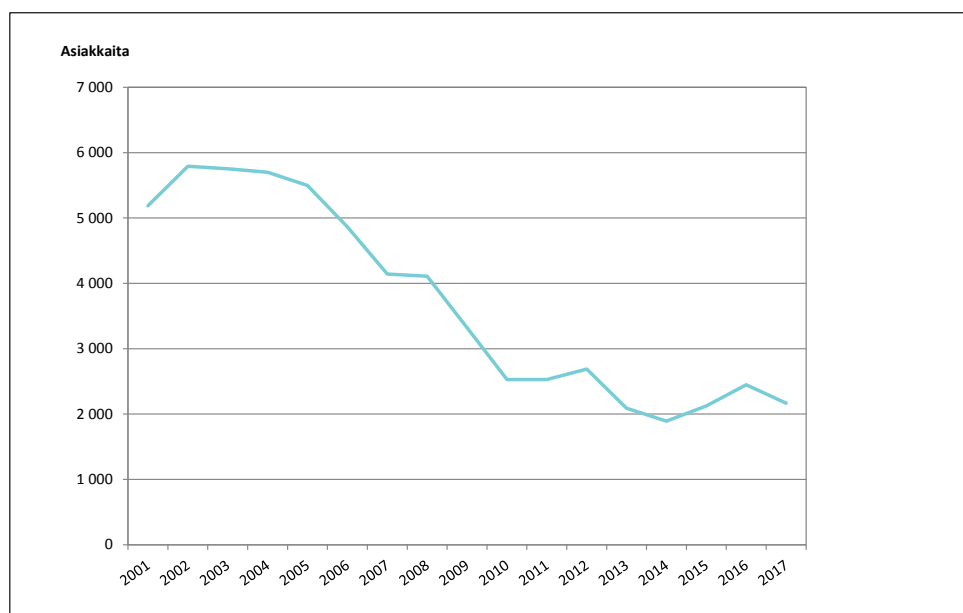
Tiedonkeruun kattavuutta on vaikea arvioida (ks. laatuseloste). Aineistossa kuitenkin painottuu opioidiriippuvuuden lääkeellisessä korvaushoidossa olevien asiakkaiden osuus. Vuonna 2017 korvaushoitoasiakkaita oli 36 prosenttia aineistosta.

Kuvio 2. Huumehoidon tiedonkeruuseen osallistuvien yksiköiden määrä 2000–2017

¹ <https://www.thl.fi/fi/tilastot/tiedonkeruut/huumehoidon-pompidou-tiedonkeruu>

Kuvio 3. Huumehoidon tiedonkeruuseen osallistuvien asiakkaiden määrä 2000–2017

Huumehoidon asiakkaiden sosiodemografinen tausta ja elämäntilanne

Vuonna 2017 huumehoidon Pompidou-tiedonkeruuseen osallistuneiden yksiköiden huumehoidon asiakkaista naisia oli 31 prosenttia. Vanhemmissa ikäluokissa naisten osuus oli pienempi. (Liitetaulukko 1a.)

Huumehoidon asiakkaiden keski-ikä oli 34 vuotta ja ikämediaani 33 vuotta. Miehet olivat noin kolme vuotta vanhempia kuin naiset. (Liitetaulukko 1a.) Uudeltamaalta olevat asiakkaat olivat vanhempia kuin muualla Suomessa asuvat (liitetaulukko 4). Vanhimpia olivat opioidiriippuvuuteen lääkkeellistä korvaushoitoa saavat asiakkaat (mediaani-ikä 37 vuotta, liitetaulukko 1c).

Asiakkaista joka kymmenes oli asunnoton (liitetaulukko 1a). Asiakkaista 63 prosenttia asui yksin ja 23 prosenttia puolison kanssa (liitetaulukko 5). 42 prosentilla oli vähintään yksi lapsi ja 21 prosentilla alle kouluikäinen lapsi. Naisilla oli lapsia useammin kuin miehillä. (Liitetaulukko 5.) Lastensuojelun tukitoimien piirissä oli 28 prosenttia asiakkaista, naiset useammin kuin miehet.

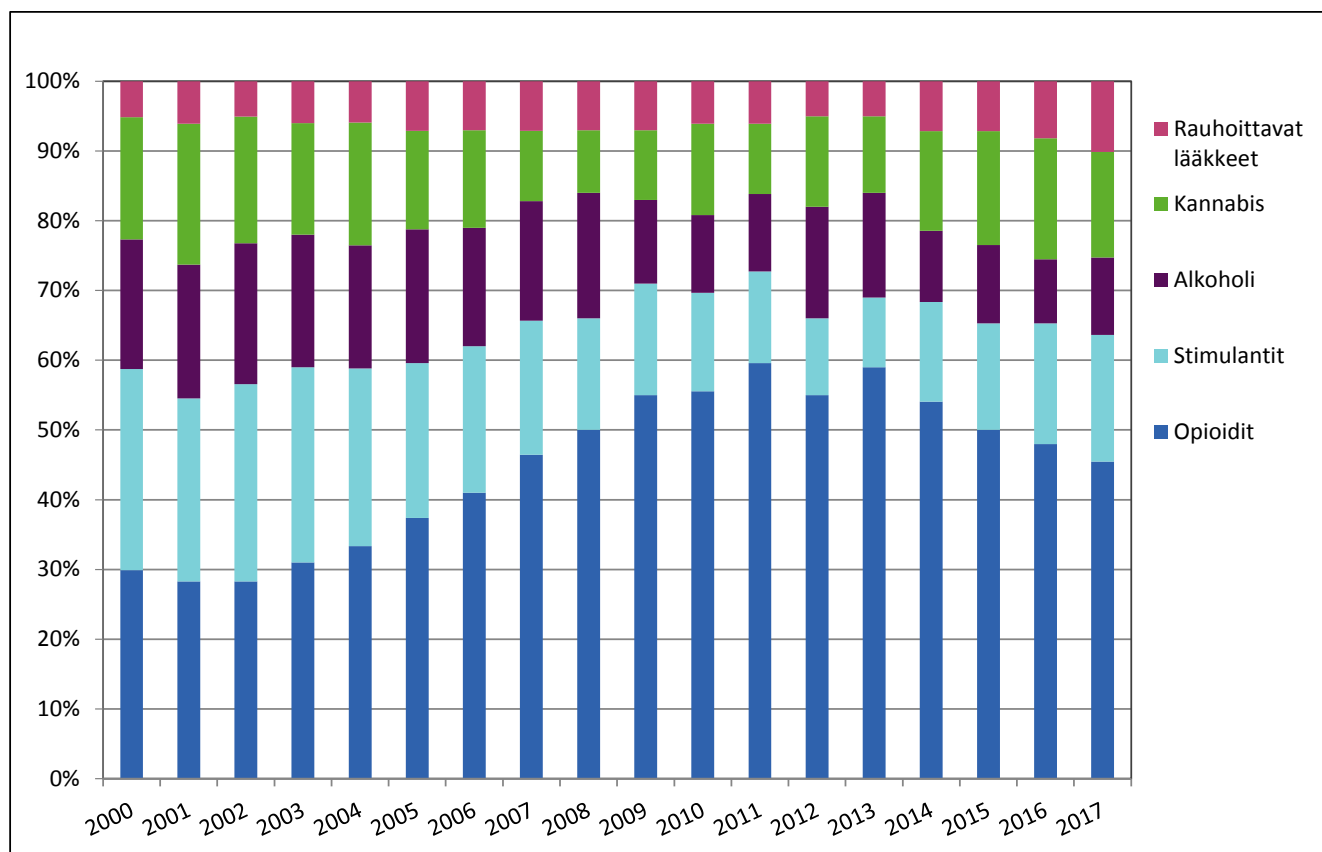
Asiakkaista 15 prosenttia oli säännöllisessä tai satunnaisessa työssä ja heistä 47 prosenttia jonkinlaisen kuntouttavan työtoiminnan piirissä. Opiskelijoita oli koko asiakaskunnasta 7 prosenttia. (Liitetaulukko 1a.) Työttömiä työnhakijoita oli 49 prosenttia. Eläkkeellä oli 9 prosenttia ja muuten työvoiman ulkopuolella 14 prosenttia. Tässä tilastossa ”Muuten työvoiman ulkopuolella” -ryhmä sisältää asiakkaat, jotka eivät ole työkykyisiä tai eivät hae töitä. (Liitetaulukko 1a.)

Ainoastaan peruskoulun suorittaneita oli 53 prosenttia asiakkaista ja keskiasteen koulutuksen suorittaneita 34 prosenttia. (Liitetaulukko 1a.)

Käytetyt päihteet

Opioidit olivat ensisijainen ongelmapäihde 45 prosentille tiedonkeruun asiakkaista (kuvio 4).² Opioidien vuoksi hoitoon hakeutuneiden asiakkaiden osuus nousi erityisen merkittävästi 2000-luvun loppupuolella. Vuoden 2013 jälkeen opioidien osuus ensisijaisena päihteenä on hiukan pienentynyt. Tähän saattaa vaikuttaa muutos tiedonkeruussa, jolla pyrittiin tuomaan paremmin esille asiakkaiden tiedonkeruuta edeltävän kuukauden aikaista päihteiden ongelmakäyttöä. Kaiken kaikkiaan 77 prosentilla huumehoidon asiakkaista oli opioidien päihdekäyttöä tai opioidiriippuvuus (kuviot 1, 5).

Kuvio 4. Päihdehuollon huumehoidon asiakkaiden ensisijainen ongelmia aiheuttava päihde vuosina 2000–2017 (%)*

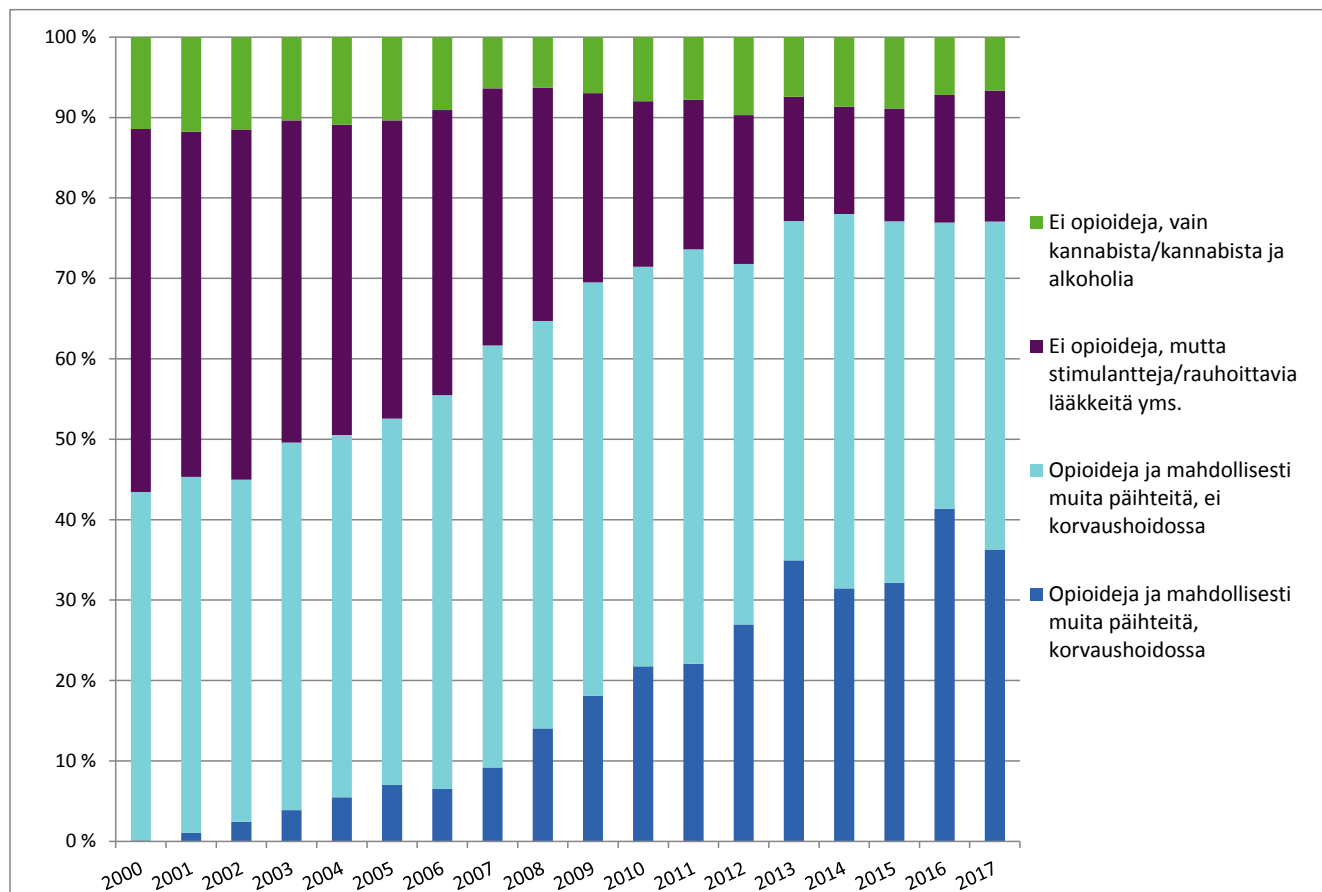
*2014 käyttöön otetussa tiedonkeruulomakkeessa kysytään päihteitä, joiden käyttö ollut ongelmallista edellisen kuukauden aikana tai muita pitkäaikaisia ongelmapäihteitä, jotka edelleen huomioidaan hoidossa. Opioidiriippuvaisten vieroitus- tai korvaushoidossa oleville ei aina ole merkitty opioideja erikseen ongelmapäihteenä, mikäli ainetta ei enää väärinkäytetä. Nämä asiakkaat on laskettu mukaan opioidiriippuvaisiksi.

Opioidikorvaushoidossa (n=786) oli 36 prosenttia aineiston asiakkaista (kuvio 5). Opioidikorvaushoidon tavoitteena on joko kuntouttaminen ja päihdeettömyys tai haittojen vähentäminen ja potilaan elämän laadun parantaminen.

² Päihdehuollon huumeasiakkaat -aineistot eri vuosina heijastelevat asiakkaiden lisäksi muutoksia tietoja toimittavissa toimipaikoissa, joten vuosittainen vertailu on jossain määrin ongelmallista. Ks. laatuseloste.

Opioidien ongelmakäyttöä oli 48 prosentilla korvaushoitoasiakkaista ja myös kannabiksen, stimulanttien ja rauhoittavien lääkkeiden käyttö oli yleistä. Edellisen kuukauden aikaista pistokäyttöä oli 34 prosentilla ja vähintään kahden aineen seka-käyttöä 53 prosentilla korvaushoitoasiakkaista (Liitetaulukko 2c).

Kuvio 5. Päihdehuollon huumehoidon asiakkaat opioidien käytön mukaan 2000–2017, mahdollista mainita korkeintaan viisi ongelmapäihdettä

Buprenorfiini on selvästi eniten väärinkäytetty yksittäinen opioidi. Se oli mainittu ensisijaisena ongelmapäihteenä 35 prosentilla asiakkaista (Liitetaulukko 2a). Buprenorfiinin (esim. "Subutex") oli maininnut viiden ensisijaisen ongelmapäihteen joukossa 850 asiakasta ja buprenorfiinin ja naloksonin yhdistelmän ("Suboxone") väärinkäytön 100. Muita ongelmapäihteinä mainittuja opioideja olivat mm. heroini (n=65), oksikodoni (n=54), metadoni (n=34) ja tramadoli (n=32).

Stimulantit oli ensisijainen ongelmapäihde 18 prosentille ja viiden ongelmapäihteen joukossa mainittu 55 prosentilla aineiston asiakkaista. Stimulanttien käyttö oli pääasiassa amfetamiinien käyttöä (n=1 054). Kokaiinin mainitsi ongelmapäihteenään vain kaksi prosenttia (n=38) koko aineistosta. Yleisimmin mainittuja muita stimulantteja olivat ekstaasi (n=74), MDPV (n=50) ja metamfetamiini (n=38). Stimulanttien päivittäinen ongelmakäyttö oli vähäistä.

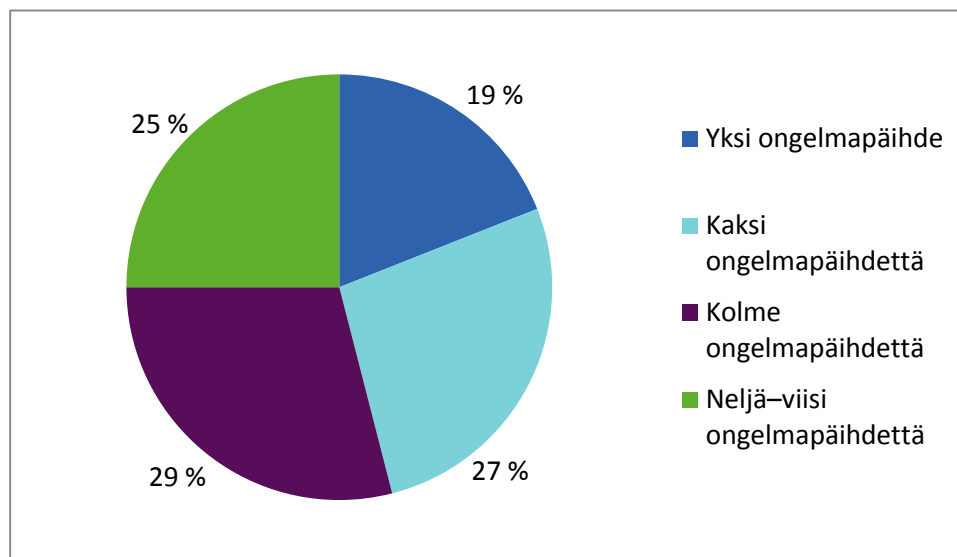
Uni- ja rauhoittavien lääkkeiden käyttö on pääosin bentsodiatsepiinien väärinkäyttöä (n=702). Pregabaliinin (n=117) päihdekäyttö näkyy myös aineistossa. Rauhoittavia lääkkeitä käytettiin selvästi harvemmin ensisijaisena ongelmapäihteenä.

Pelkkä kannabis tai kannabis ja alkoholi yhdessä oli ainoa päihde seitsemällä prosentilla koko aineistosta (liitetaulukko 1c). Alle 20-vuotiailla kannabis oli selvästi yleisin ongelmapäihde (51 %). Tiedot alkoholin ongelmakäytöstä ilmoitetaan huumehoidon tiedonkeruussa vain, mikäli asiakkaalla on myös huumeiden tai lääkkeiden väärinkäyttöä.

Ensisijainen ongelmapäihde, oheispäihdeet ja sekakäyttö

Huumehoidon tiedonkeruussa mukana olleista asiakkaista 81 prosentilla oli vuonna 2017 mainittu vähintään kaksi ongelmapäihdettä (kuvio 6). Viiden ongelmallisimman päihteen joukossa oli opioidit 77 prosentilla asiakkaista, stimulantit 55 prosentilla, kannabis 52 prosentilla, rauhoittavat lääkkeet 45 prosentilla ja alkoholi 34 prosentilla aineiston asiakkaista (liitetaulukko 2a, kuvio 1).

Kuvio 6. Huumehoidon asiakkaiden mainittujen ongelmapäihhteiden lukumäärä, 2017 %

Kaikista asiakkaista 57 prosentilla päihhteiden käyttö oli sekakäyttöä eli päihhteiden samanaikaista tai peräkkäistä käyttöä, jolla tavoitellaan eri päihhteiden yhteisvaikutusta (liitetaulukko 2a). Heistä 23 prosentilla sekakäyttö oli sellaista, että ongelmallisimman päihteen nimeäminen oli vaikeaa.

Eri päihhteitä käytetään varsin paljon erilaisin yhdistelmin. Aineiston yleisimmät päihdeyhdistelmät olivat alkoholi ja kannabis (62 %), opioidit ja stimulantit (53 %), opioidit ja rauhoittavat lääkkeet (46 %) sekä alkoholi ja stimulantit (46 %). (Taulukko 1.)

Opioidit ensisijaiseksi päihhteeksi ilmoittaneet mainitsivat muina päihhteinä usein stimulantit, rauhoittavat lääkkeet ja kannabiksen. Stimulantit ensisijaisena päihhteinä maininneet käyttivät usein myös kannabista ja rauhoittavia lääkkeitä. Rauhoittavat lääkkeet ensimmäisenä päihhteinä maininneet käyttivät muina päihhteinä eniten kannabista. Kannabista ensisijaisena päihhteinä käyttäneet mainitsivat muita vähemmän useita päihhteitä. Niillä, joilla alkoholi oli ensisijainen päihde, oli hyvin usein kannabiksen, mutta myös stimulanttien ja rauhoittavien lääkkeiden käyttöä. (Taulukko 1.)

Taulukko 1. Ensijaisen ongelmapäihteen ohella käytetyt muut ongelmapäihteet päihderyhmittäin, % asiakkaista (n=2 144)*

Ensijainen päihde			Ensijaisen päihteen ohella käytetyt muut päihteet (% asiakkaista)**				
	n	%	Opioidit, %	Stimulantit, %	Kannabis, %	Rauhoittavat lääkkeet, %	Alkoholi, %
Opioidit	984	45	9	53	40	46	22
Stimulantit	383	18	33	19	39	35	29
Kannabis	334	15	13	29	0	27	31
Rauhoittavat lääkkeet	209	10	18	33	43	11	32
Alkoholi	234	11	27	46	62	40	

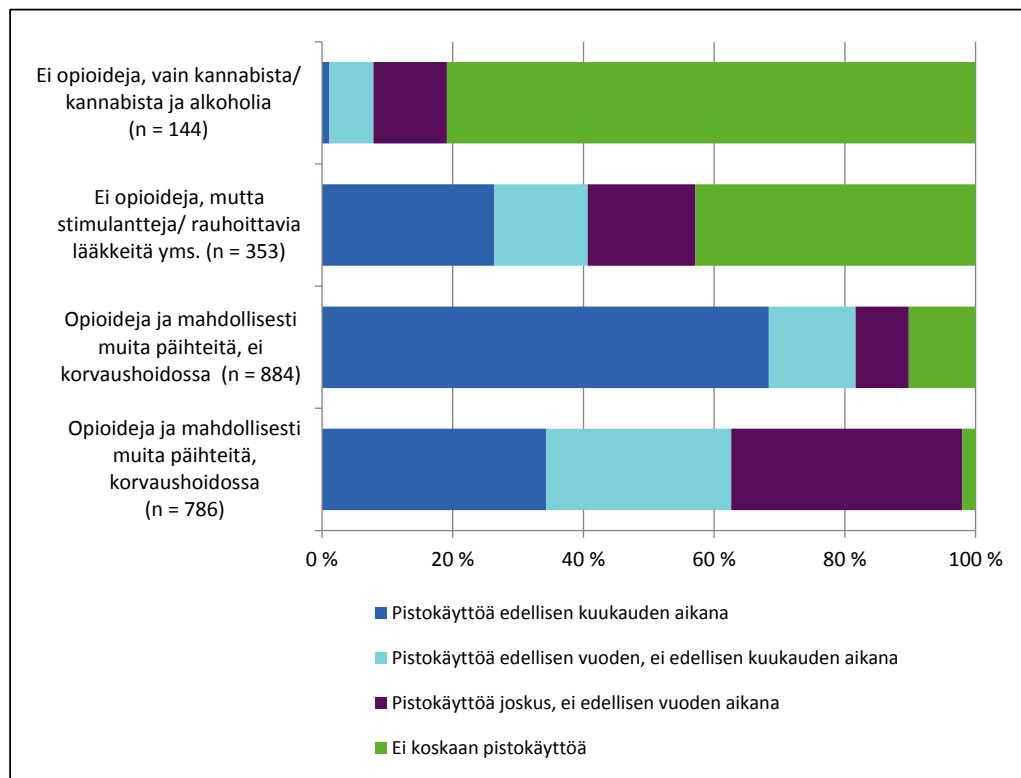
*Taulukossa ei ole esitetty ryhmän pienuuden vuoksi (n=23) asiakkaita, joiden eniten ongelmia aiheuttavaksi päihteeksi on mainittu muu päihdeaine, kuten hallusinogeeni tai liuotin.

** Asiakas voi ilmoittaa korkeintaan viisi ongelmapäihdettä. Oheiskäyttöä laskettaessa huomioidaan 2.–5. ilmoitetut päihteet. Jos ensijainen päihde on opioidi/stimulantti/kannabis/rauhoittava lääke, voi oheispäihteenä olla jokin muu saman päihderyhmän päihde.

Huumeiden pistämällä tapahtunut käyttö

Suurin osa (81 %) aineiston asiakkaista oli käyttänyt joskus elämänsä aikana jotakin päihdettä pistämällä. Edellisen kuukauden aikana pistokäyttöä oli 44 prosentilla ja edellisen vuoden, mutta ei edellisen kuukauden aikana 18 prosentilla. (Liitetaulukko 2a.) Korvaushoidossa olevilla asiakkailla ilmoitettiin edellisen kuukauden aikaista pistokäyttöä 34 prosentilla (liitetaulukko 2c).

Kuvio 7. Huumeiden pistokäyttö opioidien käytön mukaan 2017 (%)

Joskus elämänsä aikana huumeita pistämällä käyttäneistä 68 prosenttia oli joskus käyttänyt ruiskuja ja neuloja yhteisesti ja edellisen kuukauden aikana tapahtunutta pistosvälineiden yhteiskäyttöä oli ollut 11 prosentilla.

Tartuntataudit

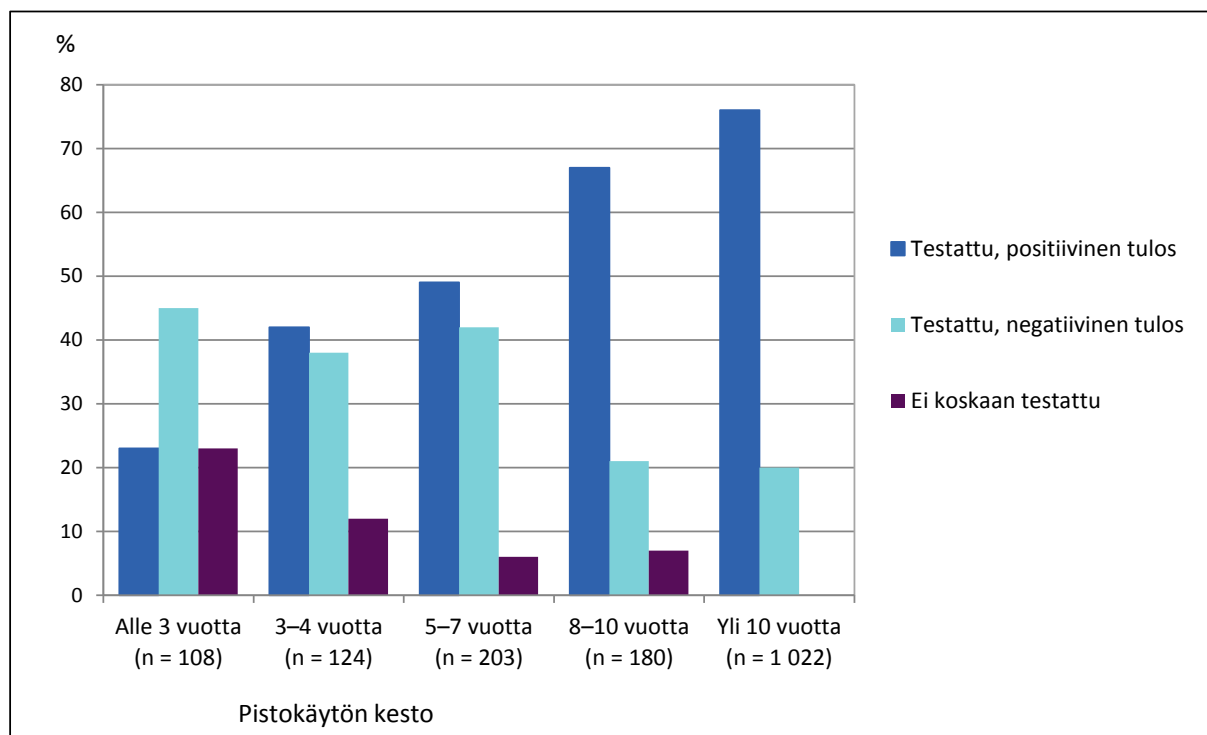
Aineiston asiakkaista 81 prosenttia oli käynyt HIV-testissä ja 83 prosenttia C-hepatiittitestissä (liitetaulukko 2a).

HIV-positiivisia joskus testatuista (n=1 749) oli 13 henkilöä (1 %). Hepatiitti C -testissä käyneistä (n=1 487) positiivisen testituloksen oli saanut 1 065 henkilöä (72 %).

Hepatiitti C -positiivisten osuus lisääntyi huumeiden pistokäytön keston myötä. Niistä, joilla pistokäyttö oli kestänyt yli 5 vuotta, 70 prosentilla C-hepatiitti-testaustulos oli positiivinen. (Kuvio 8.)

Pistokäytön kesto lasketaan nykyisen iän ja pistokäytön aloittamisiän välisenä erotuksena. Myös hepatiitti C -testeissä käyneiden osuus kasvoi huumeiden pistokäytön keston mukaan.

Kuvio 8. Hepatiitti C -testaus ja testitulokset huumeiden pistämällä tapahtuvan käytön keston mukaan 2017 (%)

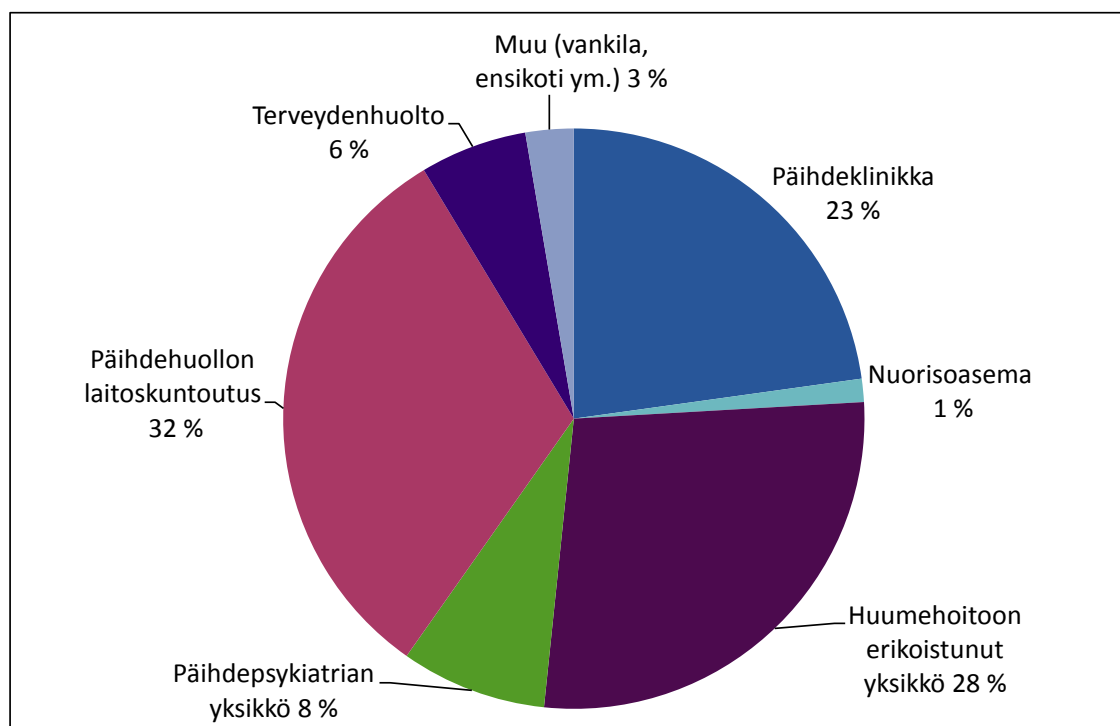
Huumeongelmaan annettu hoito

Päihdehuollon huumehoidon tiedonkeruuseen voivat osallistua kaikki huumehoitoa³ antavat sosiaali- tai terveydenhuollon yksiköt. Tietoja lähettävät kuitenkin eniten yksiköt, joissa huumeongelmaiset asiakkaat ovat merkittävä osa asiakaskuntaa.

³ Huumehoidolla tarkoitetaan tässä ammattimaista, suunnitelmallista hoitoa ja kuntoutusta, jossa tähdätään huumeiden käytön tai lääkkeiden väärinkäytön lopettamiseen, vähentämiseen tai käytöstä aiheutuvien haittojen vähentämiseen. Huumeiden käyttäjille tarjotaan muunkinlaisia palveluja (esim. pistosvälineiden vaihto) ja hoitoa (esim. myrkytyksen hoito), joita ei ole sisällytetty tähän tiedonkeruuseen.

Kuvio 9. Huumehoidon asiakkaat (N=2 167) hoitopaikan tyypin⁴ mukaan

Aineistosta valtaosa (68 %) kerätään päihdehoitoon erikoistuneissa palveluissa kuten päihdepsykiatrian yksiköistä, huumeisiin erikoistuneilta klinikoilta ja päihdehuollon laitostuntoutuksesta. Kaikesta päihdehoidosta valtaosa annetaan kuitenkin avomuotoista hoitoa päihde- ja riippuvuusongelmallisille antavissa päihdekliniikoissa.

Nykyiselle hoitojaksolle asiakas oli yleisimmin ohjautunut muiden päihdehuollon palvelujen (44 %) kautta. Omaaloitteisesti huumehoitoon oli hakeutunut 15 ja perusterveydenhuollon kautta 9 prosenttia asiakkaista. (Liitetaulukko 3a.) Kaikkein nuorimpien asiakkaiden hoitoon ohjautuminen erosi muista ikäryhmistä. Alle 20-vuotiaista asiakkaista 36 prosenttia ohjautui hoitoon lastensuojelun kautta ja 24 prosenttia itse tai läheisten tuella. (Liitetaulukko 3b.) Alaikäisistä eli alle 18-vuotiaista 84 prosenttia ohjautui hoitojaksolle lastensuojelun lähettämänä.

Päihdehoitoon hakeutuneista huumehoidon asiakkaista 75 prosentilla hoitojakso oli alkanut vuoden 2017 aikana. Nykyisellä hoitojaksolla toteutettiin katkaisu- tai vieroitushoitoa 36 prosentilla asiakkaista (liitetaulukko 3a).

Korvaushoidossa oli 43 prosenttia asiakkaista. Kaikista huumeasiakkaista 47 prosenttia oli joskus ollut korvaushoidossa. (Liitetaulukko 3a.) Korvaushoitoasiakkaista kuntouttavaa korvaushoitoa sai 47 prosenttia ja haittojen vähentämiseen tähtäävää korvaushoitoa sai 45 prosenttia. Korvaushoitolääkkeenä metadoni (55 %) oli yleisempi kuin buprenorfiini-
naloksoni (41 %). (Liitetaulukko 6.)

⁴ Hoitopaikkatyyppiluokittelu on suuntaa-antava ja luokat voivat olla osittain päällekkäisiä. Esimerkiksi huumehoitoon erikoistunut yksikkö voi antaa sekä avo- että laitoshoidoa.

Käsitteet ja määritelmät

Apteekkisopimus: Opioidiriippuvaisen korvaushoito, jonka tavoitteena on kuntouttaminen ja päihteettömyys. Korvaushoitolääkkeen jako suoritetaan apteekista.

Arviointijakso: Arvioidaan asiakkaan päihdehoidon tarve ja tarkoituksenmukainen jatkohoitopaikka. Edeltää mm. opioidikorvaushoidon aloittamista. Voi olla avo- tai laitospuolesta.

A-klinikka tms.: A-klinikat ja muut avomuoista päihdehoitoa aikuisille antavat yksiköt kuten mielenterveys- ja päihdeklinit.

Ensikokeilun ikä: Ikä, jolloin käytti ensimmäisen kerran päihdettä. Saadaan kyselylomakkeesta 1. päihteen osalta.

Haittoja vähentävä korvaushoito: Haittoja vähentävässä korvaushoidossa pyritään potilaan elämänlaadun parantamiseen ja haittojen vähentämiseen.

Hoitoyksikön tyyppi: Tiedonkeruuseen ilmoittautuessa yksikkö ilmoittaa hoitoyksikön tyyppin seuraavista vaihtoehdoista: A-klinikka tms., nuorisosaama, päihdepsykiatria, huumehoitoon erikoistunut yksikkö, katkaisuhoidoyksikkö, yhdistetty katkaisu- ja kuntoutuslaitos, päihdehuollon kuntoutuslaitos, vankilan terveydenhuoltoyksikkö, vankilan päihdehoitoyksikkö, sairaalan vuodeosasto, terveysasama, yhdistetty mielenterveys- ja päihdeyksikkö, psykiatria (muu kuin päihdepsykiatria), erityisäitiyspoliklinikka, päihdehuollon lastensuojelu, ensikoti, sosiaalitoimisto, terveysneuvontapiste, päiväkeskus, vertaistointinta, päihdehuollon asumisyksikkö, ensisuoja, selviämisaama, muu. Aineistoa ei ole raportissa tarkasteltu hoitoyksikön tyyppi -luokituksen mukaan.

Huumausaine: Aineet, jotka on määritelty asetuksessa huumausaineina pidettävistä aineista, valmisteista ja kasveista (543/2008).

Huume: Yleiskäsite, joka sisältää sekä huumausaineet että ne pääasiallisesti keskushermostoon vaikuttavat (pkv) lääkeaineet, joita voidaan käyttää päihtymystarkoituksessa.

Huumehoidon Pompidou-tiedonkeruu: Päihdehoitoyksiköille vapaaehtoinen, anonymi tilastotiedonkeruujärjestelmä, jossa kerätään tietoja huumeiden käytön vuoksi päihdehoitoon hakeutuneista asiakkaista.

Huumehoito: Ammattimaista, suunnitelmallista hoitoa ja kuntoutusta, jossa tähdätään huumeiden käytön tai lääkkeiden väärinkäytön lopettamiseen, vähentämiseen tai käytöstä aiheutuvien haittojen vähentämiseen. Huumeiden käyttäjille tarjotaan muunkinlaisia palveluja ja hoitoa. Yksittäiset kontaktit sosiaali- tai terveydenhuoltoon (esim. neuvonta tai ensiapu) eivät ole tässä tarkoitettua huumehoitoa. Myöskään toistuvat kontaktit yleisiin sosiaali- ja terveyspalveluihin (esim. toimeentuloasioiden hoitaminen tai pistokäytön aiheuttaman infektion hoito) eivät ole tässä tarkoitettua huumehoitoa, mikäli käynnit eivät keskity varsinaisen huumeongelman käsittelyyn. Kontakteissa matalan kynnyksen palveluihin (esim. terveysneuvontapisteisiin) huumeongelmat ovat usein keskiössä, mutta palvelun tavoitteena on auttaa asiakasta arjessa, eikä antaa suunnitelmallista hoitoa riippuvuuteen.

Huumehoitoon erikoistunut palvelu: Päihdehuollon erityispalveluiden tai terveydenhuollon yksiköt, jotka ovat erikoistuneet huumeiden käyttäjien avo- tai laitospuoleiseen hoitoon. Esim. opioidikorvaushoitoklinikat, huumevieroitusyksiköt ja erikoissairaanhoidon päihdepsykiatria.

Kannabis: Marihuana, hasis ja muu kannabis.

Kuntouttava korvaushoito: Opioidiriippuvaisen korvaushoito, jonka tavoitteena on kuntouttaminen ja päihteettömyys.

Nuorisosaama: Alaikäisten ja nuorten aikuisten avomuooinen päihdehoitoyksikkö.

Opioidien ongelmakäyttäjät, jotka eivät korvaushoidossa: Ongelmapäihteeksi (1–5.) merkitty joku opioidi, mutta ei täytä ”opioidikorvaushoitoasiakas”-poiminnan ehtoja.

Opioidikorvaushoito: Opioidiriippuvaisille annettava lääkkeellinen hoito, joka kestää usein vuosia. Korvaushoidosta on annettu sosiaali- ja terveysministeriön asetus 33/2008. Metadoni- ja buprenorfiinikorvaushoito lisää opioidiriippuvaisten hoidossa pysymistä ja vähentää laittomien opioidien käyttöä, rikollisuutta, kuolleisuutta ja HIV-riskikäyttäytymistä (Käypä hoito -suositus 2012). Opioidikorvaushoidon tavoitteena on joko kuntouttaminen ja päihteettömyys tai haittojen vähentäminen ja potilaan elämän laadun parantaminen.

Opioidikorvaushoitoasiakas: Aineistossa korvaushoitoasiakkaiksi on luokiteltu henkilöt, jotka ovat nyt tai aiemmin olleet korvaushoidossa [kysymys 30 - ”Kyllä (nyt tai aiemmin)”], ja joille lisäksi annetaan hoitojaksolla buprenorfiinia tai metadonia tai lääkeshoidosta vastaa toinen yksikkö [kysymys 29 - ”Kyllä” tai ”Ei, mutta asiakas korvaushoidossa josta vastaa toinen taho”]. Koska opioidikorvaushoidossa olevat ovat kaikki opioidiriippuvaisia, on heidät laskettu opioidien käyttäjiksi niissäkin tapauksissa, jossa ongelmapäihteeksi (1–5.) ei ole merkitty opioideja.

Opioidit: Voimakkaita kipua poistavia aineita, jotka jalostettu unikonkukasta (esim. heroini) tai synteettisiä lääkekäyttöön kehitettyjä opioideja (esim. buprenorfiini). Viime vuosina lähes kaikki opioidien käyttö Suomessa on ollut synteettisten lääkeopioidien käyttöä. Näistä lääkeopioideista kahta, buprenorfiinia ja metadonia, käytetään sekä päihteenä että vieroitus- tai korvaushoitolääkkeenä.

Opioidiriippuvaisen vieroitushoito: Opioidiriippuvaisen päihteettömyyteen tähtäävää hoitoa, jossa käytetään apuna buprenorfiinia tai metadonia sisältäviä lääkevalmisteita. Vieroitushoidosta on annettu sosiaali- ja terveysministeriön asetus 33/2008.

Päihde: Alkoholi, korvikkeet, liuottimet, pääasiassa keskushermostoon vaikuttavat pkv-lääkeaineet ja huumausaineet.

Päihdehuollon erityispalvelut: A-klinikat, nuorisoasemat sekä vastaavat avohoitoyksiköt, katkaisuhoidoasemat ja kuntoutusyksiköt sekä päihdeongelmallisille tarkoitetut päivätoimintakeskukset, ensisuoja- ja asumispalvelut sekä huumeiden käyttäjien terveysneuvontapisteet.

Päihdehuollon laitospalvelu: Ympäri vuorokautinen katkaisu- tai kuntoutushoito laitoksessa tai osastolla, joka on erikoistunut päihdeasiakkaiden hoitoon. Huumehoitoon erikoistuneet laitokset on luokiteltu ”Huumehoitoon erikoistuneiden palvelujen” alle.

Päihdepalvelut: Päihdehuollon erityispalvelut sekä sosiaali- ja terveydenhuollon yleispalvelut, joista haetaan apua päihdeiden käyttöön liittyvistä syistä.

Rauhoittavat lääkkeet: Psykoosi- ja neuroosilääkkeet sekä unilääkkeet. Erityisesti bentsodiatsepiinit, mutta myös barbituraatti ja neuroleptit. Aiemmissa tiedonkeruissa nimellä hypnootit ja sedatiivit.

Sekakäyttö: Päihdeiden samanaikainen tai peräkkäinen käyttö, jolla tavoitellaan eri päihdeiden yhteisvaikutusta. Käytetyt aineet voivat olla sattumanvaraisia tai tarkoin harkittuja.

Stimulantit: Piristeitä kuten amfetamiini, kokaiini, ekstaasi ja useimmat uudet muuntohuumeet.

Vieroitushoito: Hoidon tavoitteena on päihdekierteen katkaisu, vieroitusoireiden hoitaminen ja jatkohoidon suunnittelu. Avo- tai laitospuolitoiminen hoito.

Yleiset palvelut: Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut, jotka eivät ole erityisesti päihdeasiakkaille kohdennettuja. Esim. terveyskeskukset, (aikuis)psykiatria, sosiaalitoimisto.

Liitetaulukot

Huumehoidon tietojärjestelmän aineistoa on eritelty tarkemmin koko aineiston osalta, ensimmäistä kertaa hoitoon hakeutuneiden osalta, sukupuolittain, alueittain (Uusimaa ja muu Suomi) sekä maakunnittain kahdessa ryhmässä maakunnan kaupunkien koon mukaan (maakunnat, joissa yli 100 000 asukkaan kaupunkeja; maakunnat, joissa enintään 100 000 asukkaan kaupunkeja tai kuntia).

Liitetaulukko 1a.	Päihdehuollon huumeasiakkaat 2017: taustatiedot hoitoonhakeutumiskerran, sukupuolen ja hoitomuodon mukaan
Liitetaulukko 1b.	Päihdehuollon huumeasiakkaat 2017: taustatiedot ikäryhmittäin
Liitetaulukko 1c.	Päihdehuollon huumeasiakkaat 2017: taustatiedot opioidien käytön mukaan
Liitetaulukko 2a.	Päihdehuollon huumeasiakkaat 2017: päihteiden ongelmakäyttö hoitoonhakeutumiskerran, sukupuolen ja hoitomuodon mukaan
Liitetaulukko 2b.	Päihdehuollon huumeasiakkaiden 2017: päihteiden ongelmakäyttö ikäryhmittäin
Liitetaulukko 2c.	Päihdehuollon huumeasiakkaat 2017: päihteiden ongelmakäyttö opioidien käytön mukaan
Liitetaulukko 3a.	Päihdehuollon huumeasiakkaat 2017: hoitoon hakeutuminen ja hoitokontaktit hoitoonhakeutumiskerran, sukupuolen ja hoitomuodon mukaan
Liitetaulukko 3b.	Päihdehuollon huumeasiakkaat 2017: hoitoon hakeutuminen ja hoitokontaktit ikäryhmittäin
Liitetaulukko 3c.	Päihdehuollon huumeasiakkaat 2017: hoitoon hakeutuminen ja hoitokontaktit opioidien käytön mukaan
Liitetaulukko 4.	Päihdehuollon huumeasiakkaat 2017: taustatiedot ja päihteiden ongelmakäyttö alueittain
Liitetaulukko 5.	Päihdehuollon huumeasiakkaat 2017: perhe ja lapset
Liitetaulukko 6.	Päihdehuollon huumeasiakkaat 2017: opioidiriippuvaisen vieroitus- tai korvaushoito

Taulukoissa käytetyt symbolit

-	Ei yhtään
0	Pienempi kuin puolet käytetystä yksiköstä
..	Tietoa ei ole saatu tai se on liian epävarma esitettäväksi

Päihdehuollon huumeasiakkaat 2017: taustatiedot hoitoonhakeutumiskerran, sukupuolen ja hoitomuodon mukaan

	Kaikki (n = 2 167)	1. kertaa hoitoon hakeu- tuneet (n = 303)	Miehet (n = 1 496)	Naiset (n = 671)	Laitos- hoito (n = 939)	Avo- hoito (n = 1 228)
Sukupuoli (%)						
Mies	69	69	100		65	72
Nainen	31	31		100	35	28
Ikäkeskiarvo (v)	33,6	26,9	34,4	31,7	32,2	34,6
Ikämediaani (v)	33	25	34	31	31	34
Ikäluokat (%)						
< 15 v	–	1	–	–	–	–
15–19 v	4	15	4	4	3	5
20–24 v	14	32	12	18	17	11
25–29 v	18	22	15	23	21	15
30–34 v	21	15	19	24	22	20
35–39 v	19	7	20	16	17	20
40–44 v	12	3	14	8	11	13
45–49 v	7	3	8	4	5	8
>= 50 v	6	2	6	4	4	7
Koulutus (%)						
Peruskoulu kesken	3	5	3	2	2	4
Peruskoulu	53	48	53	54	54	52
Keskiaste	34	35	35	32	31	37
Korkea-aste	2	4	2	4	3	2
Ei tiedossa	8	9	7	8	10	5
Työ (%)						
Työvoimassa						
Säännöllinen työ	7	16	7	5	4	9
Satunnainen työ	1	2	2	1	1	1
Tuettu työtoiminta tms.	7	5	7	8	5	9
Työtön työnhakija	49	40	49	48	56	44
Työvoiman ulkopuolella						
Opiskelija	7	19	7	8	5	8
Kotiäiti/-isä	2	2	0	8	2	3
Eläke	9	4	10	7	10	9
Muuten työvoiman ulkopuolella	14	8	14	13	12	15
Muu tai ei tiedossa	4	4	4	4	4	2
Asumistilanne (%)						
Vakinainen asunto	78	76	76	84	70	85
Tilapäinen asunto	7	7	9	4	7	8
Asunnoton	10	11	11	7	16	5
Pitkäaikainen laitoshoido	3	4	4	3	6	1
Vankila (yli 2 kk)	0	0	0	0	0	0
Muu tai ei tiedossa	1	1	1	1	1	1

Päihdehuollon huumeasiakkaat 2017: taustatiedot ikäryhmittäin

	Ikäryhmät			
	< 20 v	20–29 v	30–39 v	40– v
	(n = 91)	(n = 685)	(n = 854)	(n = 537)
Sukupuoli (%)				
Mies	71	60	69	80
Nainen	29	40	31	20
Koulutus (%)				
Peruskoulu kesken	21	1	2	3
Peruskoulu	63	61	51	45
Keskiaste	8	28	38	41
Korkea-aste	–	1	4	3
Ei tiedossa	9	8	6	9
Työ (%)				
Työvoimassa				
Säännöllinen työ	4	8	7	4
Satunnainen työ	–	1	1	1
Tuettu työtoiminta tms.	4	5	8	9
Työtön työnhakija	19	52	52	44
Työvoiman ulkopuolella				
Opiskelija	64	8	4	1
Kotiäiti/-isä	–	3	3	0
Eläke	–	5	7	21
Muuten työvoiman ulkopuolella	3	12	15	16
Muu tai ei tiedossa	5	5	3	3
Asumistilanne (%)				
Vakinainen asunto	71	77	78	81
Tilapäinen asunto	8	7	8	7
Asunnoton	3	12	10	8
Pitkäaikainen laitoshoido	15	3	2	4
Vankila (yli 2 kk)	–	–	0	0
Muu tai ei tiedossa	2	1	1	1

Päihdehuollon huumeasiakkaat 2017: taustatiedot opioidien käytön mukaan

	Kaikki (n = 2 167)	Opioideja ja mahd. muita päihteitä, korvaus- hoidossa* (n = 786)	Opioideja ja mahd. muita päihteitä, ei korvaus- hoidossa* (n = 884)	Ei opioideja, mutta stimulantteja/ rauhottavia lääkkeitä yms. (n = 353)	Ei opioideja, vain kannabista/ kannabista ja alkoholia (n = 144)
Sukupuoli (%)					
Mies	69	71	67	68	78
Nainen	31	29	33	32	22
Ikäkeskiarvo (v)	33,6	37,7	31,5	32,4	26,5
Ikämediaani (v)	33	37	31	31	24
Ikäluokat (%)					
< 15 v	0	–	–	0	1
15–19 v	4	0	4	7	20
20–24 v	14	5	17	20	30
25–29 v	18	12	21	21	17
30–34 v	21	21	24	16	12
35–39 v	19	23	19	14	10
40–44 v	12	20	9	7	3
45–49 v	7	10	4	7	3
>= 50 v	6	9	2	8	3
Koulutus (%)					
Peruskoulu kesken	3	3	2	3	9
Peruskoulu	53	58	52	49	44
Keskiaste	34	32	35	38	36
Korkea-aste	2	2	2	4	3
Ei tiedossa	8	6	9	7	8
Työ (%)					
Työvoimassa					
Säännöllinen työ	7	3	7	12	19
Satunnainen työ	1	1	1	3	1
Tuettu työtoiminta tms.	7	10	5	8	6
Työtön työnhakija	49	49	57	36	31
Työvoiman ulkopuolella					
Opiskelija	7	4	6	12	23
Kotiäiti/-isä	2	3	2	3	1
Eläke	9	10	7	16	8
Muuten työvoiman ulkopuolella	14	19	12	9	10
Muu tai ei tiedossa	4	2	5	2	3
Asumistilanne (%)					
Vakinainen asunto	78	83	75	74	82
Tilapäinen asunto	7	8	8	4	3
Pitkäaikainen laitoshoido	3	0	2	10	10
Vankila (yli 2 kk)	0	0	0	–	–
Asunnoton	10	7	13	11	3
Muu tai ei tiedossa	1	1	2	0	1

* Korvaushoitoasiakkaiksi on määritetty ne, jotka ovat nyt tai aiemmin olleet korvaushoidossa, ja joille lisäksi annetaan hoitojaksolla buprenorfiinia tai metadonia tai lääkehoidosta vastaa toinen yksikkö.

**Päihdehuollon huumeasiakkaat 2017: päihteiden ongelmakäyttö
hoitoonhakeutumiskerran, sukupuolen ja hoitomuodon mukaan**

	Kaikki (n = 2 167)	1. kertaa hoitoon hakeu- tuneet (n = 303)	Miehet (n = 1 496)	Naiset (n = 671)	Laitos- hoito (n = 939)	Avo- hoito (n = 1 228)
Ensisijainen ongelmapäihde (%)						
Opioidit	45	30	43	51	47	44
<i>Heroini</i>	2	0	2	1	1	2
<i>Buprenorfiini</i>	35	26	32	40	37	33
<i>Muu opioidi</i>	9	4	9	9	9	9
Stimulantit	18	19	17	18	21	15
Uni- ja rauhoittavat lääkkeet	10	8	10	9	9	10
Kannabis	15	26	17	11	8	21
Alkoholi	11	16	12	9	13	9
Muut	1	1	1	1	2	0
Ensisijaisen päihteen käytön aloitusikä, mediaani (v)						
Opioidit	18,0	20,0	19,0	19,0	19,0	19,0
<i>Buprenorfiini</i>	19,0	20,0	19,0	19,0	19,0	20,0
Stimulantit	18,0	18,0	17,0	19,0	17,0	18,0
Uni- ja rauhoittavat lääkkeet	16,5	16,0	16,0	17,0	16,0	17,0
Kannabis	15,0	16,0	15,0	15,5	15,0	15,0
Alkoholi	13,0	14,0	13,0	13,0	13,0	13,0
1.–5. ongelmapäihteet (%)						
Opioidit*	77	43	77	79	77	77
<i>Heroini</i>	3	1	4	2	2	4
<i>Buprenorfiini</i>	44	36	41	51	50	39
<i>Muu opioidi</i>	16	11	16	16	18	14
Stimulantit	55	52	54	57	65	47
Uni- ja rauhoittavat lääkkeet	45	32	47	42	50	42
Hallusinogeenit	2	3	2	1	3	1
Kannabis	52	59	56	42	45	57
Alkoholi	34	38	36	30	38	32
Muut	4	5	3	6	6	3
Ollut sekäkäyttöä edellisen kk:n aikana (%)						
Kyllä	57	52	59	53	72	46
Ei	40	44	38	45	26	50
Ei tiedossa	3	4	3	3	2	4
Pistämällä joskus huumeita käyttäneet (%)						
Kyllä, edellisen kuukauden aikana	44	31	43	46	58	33
Kyllä, edellisen vuoden mutta ei edellisen kuukauden aikana	18	9	19	17	14	21
Kyllä, ei edellisen vuoden aikana	19	7	19	18	9	26
Ei koskaan pistämistä	16	45	16	16	17	15
Ei tiedossa	3	8	4	3	3	4
Pistämisen aloitusikä, mediaani (v)						
	19	20	19	19	19	18
Testattu HIV (%)						
Kyllä	81	46	79	83	81	81
Ei koskaan	10	31	11	8	9	10
Ei tiedossa	10	23	10	9	10	9
Testattu C-hepatiitti (%)						
Kyllä	83	48	83	84	84	81
Ei koskaan	9	31	10	8	9	9
Ei tiedossa	8	21	8	7	6	9

* Jos asiakkaalla usean eri opioidin käyttöä, tässä otettu huomioon vain kerran. Lukuun on sisällytetty myös opioidikorvaushoitoasiakkaat.

Päihdehuollon huumeasiakkaat 2017: päihteiden ongelmakäyttö ikäryhmittäin

	Ikäryhmät			
	< 20 v (n = 91)	20–29 v (n = 685)	30–39 v (n = 854)	40– v (n = 537)
Ensisijainen ongelmapäihde (%)				
Opioidit	14	48	52	37
<i>Heroiini</i>	–	1	2	4
<i>Buprenorfiini</i>	14	40	39	24
<i>Muu opioidi</i>	–	7	11	10
Stimulantit	20	17	18	18
Uni- ja rauhoittavat lääkkeet	2	7	10	14
Kannabis	51	15	10	18
Alkoholi	13	11	10	12
Muut	–	2	0	1
1.–5. ongelmapäihteet (%)				
Opioidit*	38	69	84	83
<i>Heroiini</i>	1	2	2	6
<i>Buprenorfiini</i>	31	51	47	31
<i>Muu opioidi</i>	7	15	18	14
Stimulantit	49	59	57	47
Uni- ja rauhoittavat lääkkeet	29	44	48	47
Hallusinogeenit	4	3	2	1
Kannabis	80	53	48	51
Alkoholi	33	33	35	36
Muu	3	6	4	3
Ollut sekakäyttöä edellisen kk:n aikana (%)				
Kyllä	51	61	58	53
Ei	45	36	40	44
Ei tiedossa	4	3	3	3
Pistämällä joskus huumeita käyttäneet (%)				
Kyllä, edellisen kuukauden aikana	23	50	49	32
Kyllä, edellisen vuoden mutta ei edellisen kuukauden aikana	9	12	21	22
Kyllä, ei edellisen vuoden aikana	3	11	17	35
Ei koskaan pistämistä	55	24	10	8
Ei tiedossa	10	4	3	3
Testattu HIV (%)				
Kyllä	23	71	89	90
Ei koskaan	45	16	4	4
Ei tiedossa	32	13	7	6
Testattu C-hepatiitti (%)				
Kyllä	22	75	91	91
Ei koskaan	48	15	4	4
Ei tiedossa	30	11	5	5

* Jos asiakkaalla usean eri opioidin käyttöä, tässä otettu huomioon vain kerran.

Lukuun on sisällytetty myös opioidikorvaushoitoasiakkaat.

Päihdehuollon huumeasiakkaat 2017: päihteiden ongelmakäyttö hoitoon hakeutuessa opioidien käytön mukaan

	Kaikki (n = 2 167)	Opioideja ja mahd. muita päihteitä, korvaus- hoidossa* (n = 786)	Opioideja ja mahd. muita päihteitä, ei korvaus- hoidossa* (n = 884)	Ei opioideja, mutta stimulantteja/ rauhoittavia lääkkeitä yms. (n = 353)	Ei opioideja, vain kannabista/ kannabista ja alkoholia (n = 144)
Ensisijainen ongelmapäihde (%)					
Opioidit	45	38	78	0	0
<i>Heroiini</i>	2	4	1	0	0
<i>Buprenorfiini</i>	35	21	66	0	0
<i>Muu opioidi</i>	9	12	11	0	0
Stimulantit	18	17	11	43	0
Uni- ja rauhoittavat lääkkeet	10	17	3	15	0
Hallusinogeenit	0	0	0	1	0
Kannabis	15	19	4	14	70
Alkoholi	11	8	5	25	30
Muut	1	1	0	2	0
1.–5. ongelmapäihteet (%)					
Opioidit**	77	100	100	0	0
<i>Heroiini</i>	3	5	3	0	0
<i>Buprenorfiini</i>	44	28	83	0	0
<i>Muu opioidi</i>	16	17	23	0	0
Stimulantit	55	47	61	78	0
Uni- ja rauhoittavat lääkkeet	45	56	44	44	0
Hallusinogeenit	2	1	2	5	0
Kannabis	52	51	45	51	100
Alkoholi	34	31	26	55	53
Muu	4	3	4	9	0
Ollut sekakäyttöä edellisen kk:n aikana (%)					
Kyllä	57	53	69	50	22
Ei	40	44	28	48	72
Ei tiedossa	3	3	3	3	7
Pistämällä joskus huumeita käyttäneet (%)					
Kyllä, viimeisen kuukauden aikana	44	34	67	24	1
Kyllä, viimeisen vuoden mutta ei viimeisen kuukauden aikana	18	28	13	13	6
Kyllä, ei viimeisen vuoden aikana	19	35	8	15	10
Ei koskaan pistämistä	16	2	10	39	72
Ei tiedossa	3	1	2	9	12
Pistämisen aloitusikä, mediaani (v)					
	19	18	19	20	18
Testattu HIV (%)					
Kyllä	81	96	80	65	42
Ei koskaan	10	1	11	17	31
Ei tiedossa	10	3	9	18	26
Testattu C-hepatiitti (%)					
Kyllä	83	97	84	64	39
Ei koskaan	9	1	10	17	33
Ei tiedossa	8	2	6	18	28

* Korvaushoitoasiakkaiksi on määritelty ne, jotka ovat nyt tai aiemmin olleet korvaushoidossa, ja joille lisäksi annetaan hoitojaksolla buprenorfiinia tai metadonia tai lääkeshoidosta vastaa toinen yksikkö.

** Jos asiakkaalla usean eri opioidin käyttöä, tässä otettu huomioon vain kerran. Lukuun on sisällytetty myös opioidikorvaushoitoasiakkaat.

Liitetaulukko 3a.

Päihdehuollon huumeasiakkaat 2017: hoitoon hakeutuminen ja hoitokontaktit hoitoonhakeutumiskerran, sukupuolen ja hoitomuodon mukaan

	Kaikki (n = 2 167)	1. kertaa hoitoon hakeu- tuneet (n = 303)	Miehet (n = 1 496)	Naiset (n = 671)	Laitos- hoito (n = 939)	Avo- hoito (n = 1 228)
Hoidon luonne (%)						
Avohoito	57	47	59	52	0	100
Laitoshoido	43	53	41	48	100	0
Hoitopaikan tyyppi (%)						
Päihdeyksikkö	23	35	24	21	1	40
Nuorisosemat	1	3	1	1	0	2
Huume- ja päihdepsyk. yksiköt	36	11	38	31	19	49
Päihdehuollon laitoskuntoutus	32	45	29	36	72	1
Terveystenhoito	6	4	6	5	7	5
Muut	3	2	1	6	2	3
Vieroitus- tai katkaisuhoido (%)						
Ei vieroitus- tai katkaisuhoidoa	60	53	59	61	31	82
Toteutetaan vieroitus- tai katkaisuhoidoa	36	43	36	35	67	12
Ei tiedossa	4	4	4	3	2	6
Hoitokontaktit (%)						
Hoido jatkuu tässä hoitoyksikössä edelliseltä vuodelta	25	0	26	24	6	40
Viimeisen 6 kk aikana toisessa hoitoyksikössä tai -jaksolla	32	0	31	35	37	28
Ei viimeisen 6 kk aikana	29	0	29	28	40	20
Ei aikaisempia hoitokontakteja	14	100	14	14	17	12
Hoidoon ohjautuminen (%)						
Katkaisu- tai vieroitushoito	3	1	3	4	5	2
Muu päihdepalveluyksikkö	44	28	44	44	53	38
Perusterveystenhoito	9	7	9	9	9	9
Työterveyshoido	1	1	0	1	0	1
Muu terveystenhoito	3	5	3	5	4	3
Lastensuojelu	6	15	4	11	5	7
Muu sosiaaliohoito	1	2	1	1	1	1
Kouluun tai opiskeluun liittyvä taho	0	1	0	0	0	0
Poliisi, oikeuslaitos, vankila	5	13	6	3	5	5
Hakeutunut hoitoon itse tai läheisten tuella	15	17	15	13	11	17
Muu/ei tiedossa	12	11	14	10	7	17
Ensimmäistä kertaa hoitoon hakeutumisen mediaani (v) ensimmäisen päihteen mukaan						
Opioidit		27				
Heroini		25				
Buprenorfiini		27				
Stimulantit		24				
Rauhoittavat lääkkeet		32				
Kannabis		22				
Alkoholi		27				
Korvaushoido (%)						
Ei korvaushoidossa	44	86	43	46	62	31
Kyllä, mutta hoidosta vastaa toinen taho	1	0	1	2	1	1
Korvaushoidon tarpeen arviointi	10	3	10	10	1	17
On korvaushoidossa	42	6	43	40	35	48
Ei tiedossa	2	6	2	2	1	3
Onko ollut koskaan korvaushoidossa (%)						
Ei koskaan korvaushoidossa	49	87	48	52	61	40
Kyllä, nyt tai aiemmin	47	7	47	45	35	55
Ei tiedossa	4	6	5	3	4	5

Päihdehuollon huumeasiakkaat 2017: hoitoon hakeutuminen ja hoitokontaktit ikäryhmittäin

	Ikäryhmät			
	< 20 v (n = 91)	20–29 v (n = 685)	30–39 v (n = 854)	40– v (n = 537)
Hoidon luonne (%)				
Avohoito	71	47	57	66
Laitoshoito	29	53	43	34
Hoitopaikan tyyppi (%)				
Päihdeyksikkö	57	26	22	15
Nuorisoasemat	8	3	–	–
Huume- ja päihdepsyk. yksiköt	12	23	37	54
Päihdehuollon laitostuntoutus	16	40	32	24
Terveystenhuolto	5	5	6	7
Muut	1	4	3	1
Vieroitus- tai katkaisuhuolto (%)				
Ei vieroitus- tai katkaisuhuoltoa	67	56	61	63
Toteutetaan vieroitus- tai katkaisuhuoltoa	27	42	35	31
Ei tiedossa	5	2	4	6
Hoitokontaktit (%)				
Hoito jatkuu edelliseltä vuodelta	10	14	26	42
Viimeisen 6 kk aikana toisessa hoitoyksikössä tai -jaksolla	24	34	35	24
Ei viimeisen 6 kk aikana	12	28	31	29
Ei aikaisempia hoitokontakteja	54	24	8	4
Hoitoon ohjautuminen (%)				
Katkaisu- tai vieroitushoito	3	4	3	2
Muu päihdepalveluyksikkö	12	40	47	51
Perusterveydenhuolto	1	9	10	8
Työterveyshuolto	–	0	0	1
Muu terveydenhuolto	7	5	4	1
Lastensuojelu	36	5	7	1
Muu sosiaalihuolto	–	2	1	1
Kouluun tai opiskeluun liittyvä taho	2	0	–	–
Poliisi, oikeuslaitos, vankila	7	6	4	5
Hakeutunut hoitoon itse tai läheisten tuella	24	17	13	12
Muu/ei tiedossa	8	12	11	18
Korvaushoito (%)				
Ei korvaushoidossa	91	62	37	26
Kyllä, mutta hoidosta vastaa toinen taho	1	1	2	0
Korvaushoidon tarpeen arviointi	1	9	13	8
On korvaushoidossa	2	25	47	64
Ei tiedossa	4	4	1	1
Onko ollut koskaan korvaushoidossa (%)				
Ei koskaan korvaushoidossa	84	69	43	27
Kyllä, nyt tai aiemmin	12	27	53	68
Ei tiedossa	4	4	4	4

Liitetaulukko 3c.

Päihdehuollon huumeasiakkaat 2017: hoitoon hakeutuminen ja hoitokontaktit opioidien käytön mukaan

	Kaikki (n = 2 167)	Opioideja ja mahd. muita päihteitä, korvaus- hoidossa* (n = 786)	Opioideja ja mahd. muita päihteitä, ei korvaus- hoidossa* (n = 884)	Ei opioideja, mutta stimulantteja/ rauhottavia lääkkeitä yms. (n = 353)	Ei opioideja, vain kannabista/ kannabista ja alkoholia (n = 144)
Hoidon luonne (%)					
Avohoito	57	67	48	45	78
Laitohoito	43	32	52	54	22
Hoitopaikan tyyppi (%)					
Päihdeyksikkö	23	8	29	26	58
Nuorisoasemat	1	0	1	2	10
Huume- ja päihdepsyk. yksiköt	36	61	26	17	6
Päihdehuollon laitostuntoutus	32	23	39	40	14
Terveystuhoito	6	6	3	12	9
Muut	3	2	2	4	4
Vieroitus- tai katkaisuhuolto (%)					
Ei vieroitus- tai katkaisuhuoltoa	60	65	53	58	82
Toteutetaan vieroitus- tai katkaisuhuoltoa	36	30	45	36	12
Ei tiedossa	4	5	2	6	6
Hoitokontaktit (%)					
Hoito jatkuu edelliseltä vuodelta	25	47	9	20	22
Viimeisen 6 kk aikana toisessa hoitoyksikössä tai -jaksolla	32	26	44	22	11
Ei viimeisen 6 kk aikana	29	27	32	28	22
Ei aikaisempia hoitokontakteja	14	0	15	30	46
Hoitoon ohjautuminen (%)					
Katkaisu- tai vieroitushoito	3	3	3	5	2
Muu päihdepalveluyksikkö	44	59	44	25	11
Perusterveydenhuolto	9	7	11	11	4
Työterveyshuolto	1	0	1	1	1
Muu terveydenhuolto	3	1	5	4	6
Lastensuojelu	6	2	5	11	17
Muu sosiaalihuolto	1	0	1	2	2
Kouluun tai opiskeluun liittyvä taho	0	0	0	1	1
Poliisi, oikeuslaitos, vankila	5	1	2	13	28
Hakeutunut hoitoon itse tai läheisten tuella	15	11	17	17	14
Muu/ei tiedossa	12	17	10	10	13
Korvaushoito (%)*					
Ei korvaushoidossa	44	0	60	87	90
Kyllä, mutta hoidosta vastaa toinen taho	1	3	0	0	1
Korvaushoidon tarpeen arviointi	10	0	25	0	0
On korvaushoidossa	42	97	13	9	4
Ei tiedossa	2	0	3	5	6
Onko ollut koskaan korvaushoidossa (%)					
Ei koskaan korvaushoidossa	49	0	76	79	82
Kyllä, nyt tai aiemmin	47	100	20	10	8
Ei tiedossa	4	0	4	11	10

* Korvaushoitoasiakkaiksi on määritetty ne, jotka ovat nyt tai aiemmin olleet korvaushoidossa, ja joille lisäksi annetaan hoitojaksolla buprenorfiinia tai metadonia tai lääkehoidosta vastaa toinen yksikkö.

Päihdehuollon huumeasiakkaat 2017: taustatiedot ja päihteiden ongelmakäyttö alueittain

	Maakunnat, joissa asukasluvultaan kuntia yli enintään			
	Uusimaa (n = 751)	Muu Suomi (n = 1 416)	100 000 as.* (n = 1 595)	100 000 as.** (n = 572)
Sukupuoli (%)				
Mies	72	68	69	68
Nainen	28	32	31	32
Ikämediaani (v)	36	31	34	31
Ensisijainen ongelmapäihde (%)				
Opioidit	34	51	46	44
<i>Heroini</i>	4	1	2	1
<i>Buprenorfiini</i>	21	42	34	35
<i>Muu opioidi</i>	10	9	9	8
Stimulantit	18	17	18	16
Uni- ja rauhoittavat lääkkeet	17	6	11	6
Hallusinogeenit	1	0	0	0
Kannabis	19	14	14	19
Alkoholi	10	11	10	13
Muut	1	1	1	1
Ensisijaisen päihteen käytön aloitusikä, mediaani (v)				
Opioidit	18	19	19	19
<i>Buprenorfiini</i>	19	19	19	19
Stimulantit	17	18	18	18
Uni- ja rauhoittavat lääkkeet	16	17	17	16
Kannabis	14	15	15	15
Alkoholi	13	13	13	13
Mainittu 1.–5. ongelmapäihteenä (%)				
Opioidit***	81	75	79	71
<i>Heroini</i>	5	2	3	2
<i>Buprenorfiini</i>	27	53	42	48
<i>Muu opioidi</i>	14	18	17	16
Stimulantit	47	59	55	55
Uni- ja rauhoittavat lääkkeet	55	40	49	35
Hallusinogeenit	2	2	2	2
Kannabis	52	51	51	54
Alkoholi	36	33	34	35
Muut	5	4	4	4

* Maakunnat, joissa asukasluvultaan yli 100 000 asukkaan kuntia: Uusimaa, Varsinais-Suomi, Pirkanmaa, Päijät-Häme, Keski-Suomi, Pohjois-Savo, Pohjois-Pohjanmaa

** Maakunnat, joissa asukasluvultaan enintään 100 000 asukkaan kuntia: Satakunta, Kanta-Häme, Kymenlaakso, Etelä-Karjala, Etelä-Savo, Pohjois-Karjala, Etelä-Pohjanmaa, Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa, Kainuu, Lappi, Itä-Uusimaa, Ahvenanmaa

*** Jos asiakkaalla usean eri opioidin käyttöä, tässä otettu huomioon vain kerran. Lukuun on sisällytetty myös opioidikorvaushoitoasiakkaat.

Liitetaulukko 5.

Päihdehuollon huumeasiakkaat 2017: Perhe ja lapset

	Kaikki (n = 2 167)	Miehet (n = 1 496)	Naiset (n = 671)
Onko lapsia (%)			
Kyllä, nuorin alle kouluikäinen	21	18	27
Kyllä, nuorin 7–17-v.	15	14	17
Kyllä, kaikki täysikäisiä	6	6	5
Ei	54	57	47
Ei tietoa	4	5	4
Asuuko alaikäisen lapsen kanssa (%)			
Asuu alaikäisen kanssa	11	8	16
Asuu osittain alaikäisen kanssa	2	3	1
Ei asu alaikäisen kanssa	81	82	79
Ei tietoa asuuko alaikäisen kanssa	6	7	3
Asuuko toisen aikuisen kanssa (%)			
Puoliso	23	19	31
Sukulainen/sukulaisia	7	8	5
Ystävä/ystäviä	2	2	1
Yksin	63	64	59
Muu/Ei tietoa	6	7	4
Lastensuojelun tukitoimien piirissä (%)	28	22	43

Liitetaulukko 6.

Päihdehuollon huumeasiakkaat 2017: opioidiriippuvaisen vieroitus- tai korvaushoito

	Korvaushoitoasiakkaat	
	(n = 786)	%
Korvaushoidon tyyppi		
Kuntouttava	335	43
Kuntouttava, apteekkisopimus	35	4
Haittoja vähentävä	355	45
Suunnitelmallinen lopetus	7	1
Muu	6	1
Vastaa muu taho	14	2
Ei tiedossa	34	4
Korvaushoitolääke		
Buprenorfiini-naloksoni	319	41
Metadoni	430	55
Buprenorfiini	12	2
Lääkettä noudetaan		
Päivittäin	340	43
Useita kertoja viikossa	322	41
Kerran viikossa	83	11
Joka toinen viikko	5	1
Harvemmin kuin joka toinen viikko	1	0
Ei tiedossa	35	4

Liitteet

Liite 1. Huumehoidon tietojärjestelmään vuonna 2017 aineistoa toimittaneet hoitopaikat päällekkäistapauksista puhdistettujen asiakaslomakkeiden määrän mukaan

Liite 2. Vuoden 2017 huumehoidon tietojärjestelmän aineiston jakautuminen hoitoyksikkötyypeittäin

Liite 3. Huumehoidon hoitotietolomake

Liite 1. Huumehoidon tietojärjestelmään vuonna 2017 aineistoa toimittaneet hoitopaikat päällekkäistapauksista puhdistettujen asiakaslomakkeiden määrän mukaan

	Yksikkö	Hoitoyksikkö- tyyppi*
Yksiköstä aineistossa alle 10 asiakaslomaketta	A-klinikka, Kuntoutumishoitoyhteisö, Kouvola	530
	A-klinikka, Vieroitushoitoyksikkö, Lahti	530
	Avopalveluyksikkö Olivia	570
	Ensikoti Iida	940
	Espoon A-klinikka	511
	Espoon nuorisoasema	512
	Hämeenlinnan A-klinikka	511
	Juankosken päihdehuolto / Kaavin sivupiste	511
	Katkaisuhuoltoasema, Kouvola	520
	Keski-Suomen ensi- ja turvakoti ry / Avopalveluyksikkö Aino	570
	Kestilän vankila	161
	Kymen A-klinikkatoimi / Kuntoutumishoitoyhteisö, Kotka	530
	Lapin ensi- ja turvakoti / Ensikoti Talvikki	940
	Läntinen A-klinikka ja katkaisuhuoltoasema	511
	Myllykosken A-klinikka	511
	Nuorisoasema, Tampere	512
	Oulunkylän ensikoti / Avopalvelu Pesä	940
	Perhe- ja päihdekliniikka, Kokemäki	511
	Pieksämäen kaupunki, Terveystoimi / Päihdepoliklinikka	511
	Pohjoinen A-klinikka / Malmin toimipiste	511
	Päihdekeskus Portti / Avokuntoutus	511
	Päihdekeskus Portti / Laitoskuntoutus	530
	Raahan seudun hyvinvointi ky / Raahan kaupunki, Woimala	582
	Rauman Päihdekliniikka	511
	Tampereen kuntoutumiskeskus	530
	Toimintakeskus, Salo, Kaivokatu	582
	Tukiasuminen, Hämeenlinna	540
	Turun A-klinikka	511
	Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin ky / Uudenkaupungin psykiatrinen sairaala / Tutkimus- ja hoito-osasto	113
	Ylä-Savon SOTE ky / Koljonvirran sairaala / Mielenterveys- ja päihdeosasto 6704	513
Yksiköstä aineistossa 10–29 asiakas- lomaketta	Helsingin Diakonissalaitos / Päihdepalvelut Alppikatu	519
	Helsingin Diakonissalaitos / Päihdepalveluyksikkö Mäkelänkatu	519
	Helsingin ensikoti ry. / Avopalveluyksikkö Esmiina	570
	Hietalinna-yhteisö	530
	Hoitokoti Tuhkimo	525
	HUS / Opioidiriippuvuuspoliklinikka	513
	K-klinikka, Lahti, Eteläinen lähiklinikka	519
	Kymen A-klinikkatoimi / A-klinikka, Kotka	511
	Lahden A-klinikka	511
	Lapin ensi- ja turvakoti / Avopalveluyksikkö Tuulia	570
	Mikkeli-yhteisö	530
	Oulunkylän ensikoti	940
	Päihdesairaala, Perhekuntoutusyksikkö	530

	Päihdesairaala, Päihdekuntoutusyksikkö	530
	Salon terveyskeskus / Päihdeyksikkö / Läntinen terveysasema	122
	Sanaskoti Oy, Lohja / Kuntoutusosasto	530
	Siun Sote / Mielenterveys- ja päihdepalvelut	511
	Sovatek-säätiö/Korvaushoitopoliklinikka	519
	TAYS / Päihdepsykiatrian poliklinikka	513
	Turun nuorisoasema	512
Yksiköstä aineistossa 30–49 asiakas- lomaketta	A-klinikka, Vieroitushoitoyksikkö, Hämeenlinna	520
	Helsingin Diakonissalaitos / Päihdepalveluyksikkö Kurvi	519
	K-klinikka, Malmin toimipiste, Helsinki	519
	Kouvolan A-klinikka / Huumevieroitusyksikkö	519
	Kouvolan K-klinikka	519
	Kymen A-klinikkatoimi / Haminan A-klinikka	511
	Pietarsaaren Riippuvuushoitoklinikka	511
	Siilinjärven Sosiaali- ja terveysterveyspalvelut	122
	Sovatek-säätiö/Päihdepäivystys	511
	Turun katkaisuhuolto- ja selviämisasema	520
	Vantaan H-klinikka (korvaushoitoklinikka)	519
	Vantaan päihdevieroitusyksikkö	520
Yksiköstä aineistossa yli 50 asiakas- lomaketta	A-klinikka, Vieroitushoitoyksikkö, Salo	520
	Espoon K-klinikka	519
	K-klinikka, Arabianrannan toimipiste, Helsinki	519
	K-klinikka, Toinen linja, Helsinki	519
	Koutakoti Oy	525
	Kouvolan A-klinikka	511
	Kymen A-klinikkatoimi / Katkaisuhuoltoasema	520
	Mikkelin A-klinikka	511
	Niuvanniemen sairaala / Psykiatrian yksikkö	113
	Päihdesairaala, Katkaisu- ja vieroitushoitoyksikkö	520
	Salon A-klinikka	511
	Sovatek-säätiö/Huumevieroitusosasto	519
	Tampereen kaupunki, Mielenterveys- ja päihdepalvelut, Psykiatria- ja päihdekeskus	997
	TAYS / Päihdepsykiatrian osasto APS5, Pitkänien sairaala	513
	TYKS / Addiktiopoliklinikka PT 723	513

* Ks. Liite 2: Hoitoyksikkötyypit.

Liite 2. Vuoden 2017 huumehoidon tietojärjestelmän päällekkäistapauksista puhdistetun aineiston jakautuminen hoitoyksikkötyypeittäin

Yksikkötyyppi		Yksiköistä aineistossa asiakaslomakkeita	
		n	%
511	A-klinikka	386	18
512	Nuorisoasema	28	1
513	Päihdepsykiatria	176	8
519	Huumehoitoon erikoistunut yksikkö	597	28
520	Katkaisuhoitoyksikkö	479	22
525	Päihdehuollon laitoshoido	74	4
530	Päihdehuollon kuntoutuslaitos	132	6
540	Päihdehuollon asumisyksikkö	1	0
582	Päiväkeskus	5	0
113	Psykiatria	62	3
122	Terveysasema	67	3
161	Vankilan päihdehoitoyksikkö	2	0
570, 940	Päihdehuollon lastensuojelu, ensikoti	50	2
997	Yhdistetty mielenterveys- ja päihdeyksikkö	108	5
Kaikki yksiköt		2167	100

Asiakas

Haastattelupäivämäärä

Taustatiedot															
1. Päällekkäistapaustunniste <div></div>		2. Sukupuoli ☐ Mies ☐ Nainen ☐ Ei tietoa		3. Syntymävuosi <div></div>		4. Maakunta <div></div>		5. Kansalaisuus ☐ Suomi ☐ Muu EU-maa ☐ Ei EU-maa ☐ Ei tietoa							
Elämäntilanne ● Kuluneen kuukauden aikana															
6. Missä asuu? ☐ Vakinainen asunto ☐ Vankila (yli 2kk) ☐ Tilapäinen asunto ☐ Pitkäaikainen laitoshoido ☐ Asunnoton ☐ Muu, mikä? ☐ Ei tietoa				7. Asuuko vakituisesti toisen aikuisen kanssa? ☐ Puoliso ☐ Ei, yksin ☐ Sukulainen /- isia ☐ Ei tietoa ☐ Ystävä /-iä ☐ Muu, mikä?			8. Asuuko alle 18v lasten kanssa? ☐ Kyllä ☐ Osittain ☐ Ei ☐ Ei tietoa								
9. Onko omia lapsia? ☐ Ei ☐ Ei tietoa ☐ Kyllä, nuorin alle kouluikäinen ☐ Kyllä, nuorin 7v-17v ☐ Kyllä, kaikki täysikäisiä					10. Onko lastensuojelun tukitoimien piirissä? ☐ Kyllä ☐ Ei ☐ Ei tietoa										
11. Työvoimaan kuuluminen Työvoiman ulkopuolella ☐ Säännöllinen työ ☐ Opiskelija ☐ Satunnainen työ ☐ Kotiäiti/-isä ☐ Tuettu työtoiminta tms. ☐ Eläke ☐ Työtön työhakija ☐ Muuten työvoiman ulkopuolella ☐ Ei tietoa ☐ Muu, mikä?					12. Koulutustaso (ylin loppuun suoritettu) ☐ Peruskoulu kesken ☐ Ei tietoa ☐ Peruskoulu ☐ Keskiaste (lukio, ammattikoulu) ☐ Korkea-aste (opisto, amk, korkeakoulu)										
Päihteiden ongelmakäyttö															
					● Käyttökerrat kuluneen kuukauden mukaisesti. ● Asianmukaista korvaushoitilääkitystä EI merkitä käyttökertoihin.										
		Päihde		Tavallisin käyttötapa		Käyttökerrat kulunut kk									
13.1 Eniten ongelmia aiheuttava päihde		<div></div>		<div></div>		<div></div>		14. Minkä ikäisenä käyttänyt ensimmäisen kerran eniten ongelmia aiheuttavaa päihdettä? <div></div>							
13.2 Muu ongelmia aiheuttava päihde		<div></div>		<div></div>		<div></div>									
13.3 Muu ongelmia aiheuttava päihde		<div></div>		<div></div>		<div></div>									
13.4 Muu ongelmia aiheuttava päihde		<div></div>		<div></div>		<div></div>									
13.5 Muu ongelmia aiheuttava päihde		<div></div>		<div></div>		<div></div>									
15. Päihteettömiä kuukausia edellisen 12 kuukauden aikana <div></div>					16. Onko asiakkaalla ollut sekakäyttöä viimeisen kuukauden aikana? ☐ Kyllä ☐ Ei ☐ Ei tietoa Sekakäytöllä tarkoitetaan tässä päihteiden samanaikaista tai peräkkäistä käyttöä.										
					17. Onko sekakäyttö luonteeltaan sellaista, että ongelmallisimman päihteen nimeäminen on vaikeaa? Työntekijän arvio ☐ Kyllä ☐ Ei ☐ Ei tietoa										
Riskikäyttäytyminen															
18. Onko käyttänyt huumeita pistämällä?					19. Onko ruiskujen ja neulojen yhteiskäyttöä?			20. Onko muiden pistosvälineiden (valmis käyttöannos, vesi, klikkikuppi, filteri) yhteiskäyttöä?							
Kyllä, viimeisen kuukauden aikana ☐					☐			☐							
Kyllä, viimeisen vuoden aikana, mutta ei kuluneen kuukauden aikana ☐					☐			☐							
Kyllä aiemmin, mutta ei viimeisen vuoden aikana ☐					☐			☐							
Ei, ei koskaan ☐					☐			☐							
Ei tietoa ☐					☐			☐							
					21. Minkä ikäisenä ensimmäisen kerran käyttänyt huumeita pistämällä? <div></div>										
22. Onko testattu															
23. Viimeisimmän testin tulos															
Kyllä, viimeisen vuoden aikana		Kyllä aiemmin, mutta ei viim. 12kk		Ei, ei koskaan		Ei tietoa		Positiivinen		Negatiivinen		Ei tietoa tuloksesta			
HIV		☐		☐		☐		☐		HIV		☐		☐	
C-hepatiitti		☐		☐		☐		☐		C-hepatiitti		☐		☐	

Asiakas

Hoitoyksikkökoodi

Nykyinen hoitojakso ja hoitoontulo

24. Nykyinen hoitojakso aloitettu tässä hoitoyksikössä

vuosi

Category	Number of people
None	10
Some	5

kuukausi

25. Hoidon luonne

- ☐ Avohoito   ☐ Muu, vankila   ☐ Muu, mikä?
- ☐ Laitoshoito

26. Toteutetaanko tällä hoitoiaksolla katkaisu- tai vieroitushoitoa ☐ Ei ☐ Kyllä ☐ Ei tietoa

27. Onko ollut aiemmin hoidossa huumeiden tai lääkkeiden päihdekäytön takia? (Tässä tai muussa hoitoyksikössä)

- ☐ Hoito jatkuu tässä hoitoyksikössä edelliseltä kalenterivuodelta
- ☐ Kyllä, viimeisen 6 kk aikana, mutta toisessa hoitoyksikössä tai toisella hoitojaksolla tässä hoitoyksikössä
- ☐ Kyllä, mutta ei viimeisen 6 kk aikana
- ☐ Ei

28. Mitä kautta asiakas on lähetetty tai ohjautunut tälle hoitojaksolle? (ei täytetä, jos hoito jatkuu edelliseltä kalenterivuodelta)

☐ Katkaisu- tai vieroitushoito	☐ Perusterveydenhuolto	☐ Lastensuojelu	☐ Kouluun tai opiskeluun liittyvä taho
☐ Muu päihdepalveluyksikkö	☐ Työterveyshuolto	☐ Muu sosiaalihuolto	☐ Poliisi, oikeuslaitos, vankila
	☐ Muu terveydenhuolto		☐ Hakeutunut hoitoon itse tai läheisten tuella
☐ Muu, mikä			

29. Annettaanko tällä hoitoiaksolla buprenorfiinia tai metadonia sisältäviä lääkkeitä?

- ☐
- Kyllä
- ☐
- Ei
- ☐
- Ei, mutta asiakas korvaushoidossa, josta vastaa toinen taho
- ☐
- Ei, mutta hoitojaksolla arvioidaan opioidikorvaushoidon tarvetta

30. Onko ollut koskaan opioidikorvaushoidossa? (STM 33/2008 tai vastaava)

- ☐
- Ei koskaan
- ☐
- Kyllä (nyt tai aiemmin) (→ kys 31)
- ☐
- Ei tietoa

31. Minä vuonna opioidikorvaushoito on ensimmäisen kerran aloitettu?

Age Group	Number of People
10-14	10
15-19	5
20-24	5
25-29	5

32. Onko opioidikorvaushoito jatkunut keskeytyksettä?

- ☐
- Kyllä (→ kys. 34)
- ☐
- Ei
- ☐
- Ei tietoa

33. Jos ei, mistä asti nykyinen opioidikorvaushoito jatkunut keskeytyksettä?

vuosi

Opioidiriippuvaisen vieroitus- tai korvaushoito (STM 33/2008)

- Täytetään vain mikäli kys. 29 'kyllä'

34. Minkä tyyppistä opioidiriippuvaisten vieroitus- tai korvaushoito on?

- ☐ Kuntouttava korvaushoito   ☐ Haittoja vähentävä korvaushoito   ☐ Muu, mikä?
☐ Kuntouttava korvaushoito, apteekkisopimus   ☐ Korvaushoidon suunnitelmallinen lopetus
☐ Korvaushoidosta vastaa muu taho. Osana hoitoa jaetaan korvaushoitolääkettä, mutta lääkkeen jako ei ole keskeistä tämän hoitopalvelun kannalta.

35. Mitä lääkettä korvaushoidossa käytetään?

- ☐ Buprenorfiini-naloksoni yhdistelmävalmistetta (Suboxone)
☐ Metadonia   ☐ Buprenorfiinia (Subutex)

36. Miten usein korvaushoitolääkettä noudetaan hoitoyksiköstä/apteekista?

- ☐ Päivittäin ☐ Useita kertoja viikossa ☐ Kerran viikossa ☐ Joka toinen viikko
☐ Harvemmin ☐ Ei tietoa

Narkotikaberoende klienter inom missbrukarvården 2017

Effektivt förebyggande kan minska risken för hepatit C bland dem som injicerar droger

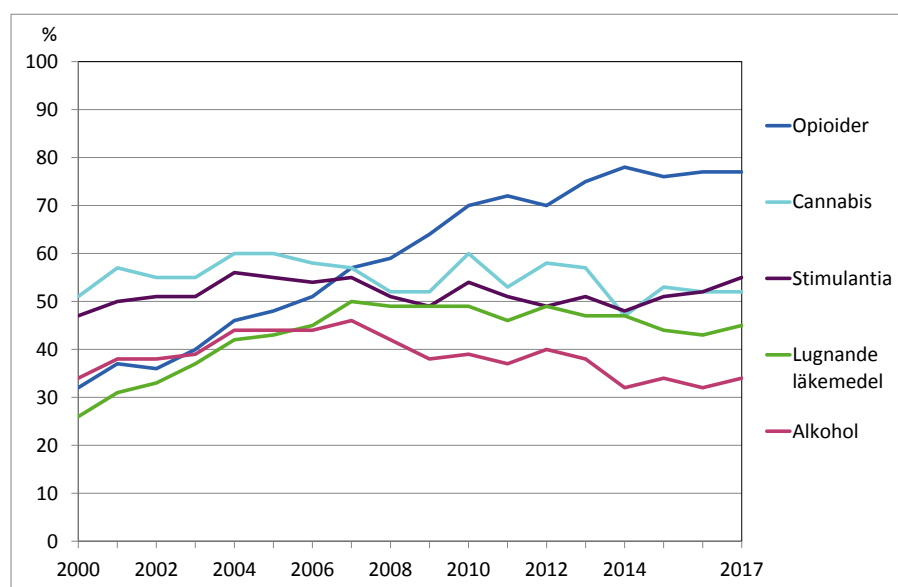
I Finland sprids hepatit C-smitta vanligtvis genom att droganvändare delar på sprutor. Andelen som får sjukdomen ökar dock ganska långsamt bland användarna. Genom att ingripa tidigt kan merparten av smittorna förhindras.

De vanligaste drogerna som orsakade problem bland de klienter som uppsökte missbrukarvård på grund av narkotikaanvändning år 2017 var opioider (77 % av klienterna), stimulantia (55 %) och cannabis (52 %). Den vanligaste opioiden var buprenorfin, som också används för substitutionsbehandling. Den vanligaste stimulantian var amfetamin.

Största delen av klienterna rapporterade används flera olika droger som orsakar problem. 81 procent av klienterna nämnde minst två droger som orsakar problem.

Statistikrapporten grundar sig på uppgifterna i den särskilda datainsamlingen för missbrukarvården. I datainsamlingen 2017 deltog 77 enheter för missbrukarvård och man lämnade uppgifter om 2 167 klienter. Materialet täcker inte alla klienter som får missbrukarvård i Finland inte heller all missbrukarvård.

Figur 1. Droger som orsakade problem för klienter som sökte sig till missbrukarvård på grund av droger under åren 2000–2017, % av klienterna*

* Före 2014 avsågs med droger som orsakade problem de droger som lett till att personen sökt sig till vård. Från 2014 omfattar frågan droger som orsakat problem under föregående månad eller droger som har bidragit till att klienten uppsökt vård, även om klienten inte använde ifrågavarande droger vid tidpunkten för datainsamlingen. Högst fem droger kan uppges vid datainsamlingen.

Tuula Nurmi
tuula.nurmi@thl.fi

Sanna Rönkä
sanna.ronka@thl.fi

ISSN 1798-0887

Laatuseloste

Päihdehuollon huumeasiakkaat

Tilastotietojen relevanssi

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kerää vuosittain tietoja huumeiden ja/tai lääkkeiden päihdekäytön vuoksi päihdehoitoon hakeutuneista asiakkaista erillisellä tiedonkeruulla. Tavoitteena on saada ajantasaista ja luotettavaa tietoa huumeiden käyttäjistä ja huumehoidosta.

Tiedonkeruu on vapaaehtoinen ja siihen voivat osallistua kaikki päihdehoitoa antavat sosiaali- tai terveydenhuollon yksiköt.

Aineiston pohjalta ei voida tehdä johtopäätöksiä huumeiden käytön vuoksi hoitoon hakeutuneiden asiakkaiden kokonaismäärästä Suomessa, koska kaikki Suomen päihdehoitoa huumeiden käyttäjille antavat yksiköt eivät ole tiedonkeruussa mukana. Tilaston kuvaus opioidiongelmallisista asiakkaista on kuitenkin samansuuntainen verrattuna muihin ongelmakäyttäjistä tehtyihin tutkimuksiin (esim. Tammi ym. 2011⁵; Launonen ym. 2015⁶).

Menetelmäkuvaus

Tietojen keruu perustuu päihdehoitoyksiköiden vapaaehtoiseen osallistumiseen. Yksiköt keräävät tiedot joko paperilomakkeella, sähköisellä tiedonkeruulomakkeella (Netti-Pompidou) tai asiakastietojärjestelmään sisällytetyn lomakkeen kautta. Vuoden 2017 aineistosta 36 prosenttia toimitettiin verkkolomakkeella, 9 prosenttia paperilomakkeilla ja 55 prosenttia asiakastietojärjestelmäpoimintana. Tiedot toimitetaan THL:lle tunnisteettomassa muodossa, ilman asiakkaan nimeä, kotikuntaa ja henkilötunnusta.

Tiedot kerätään kerran vuodessa jokaisesta kyseisessä päihdehoitoyksikössä olevasta huumehoidon asiakkaasta. Tiedonkeruulomaketta voidaan käyttää tulohaastattelussa asiakkaan tulotilanteen arviointiin. Tiedot suositellaan kerättäväksi haastatellen hoitojakson kolmen ensimmäisen käyntikerran yhteydessä tai laitoshoidon alussa.

Tiedonkeruu perustuu Euroopan huumevirasto EMCDDA:n (European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction) Treatment Demand Indicator (TDI) -ohjeistukseen, jonka tuorein versio on julkaistu vuonna 2012⁷.

Suomessa ensimmäinen valtakunnallinen, kokeiluluonteinen huumehoitoa koskeva tiedonkeruu tehtiin loppuvuodesta 1996. Vuodesta 1998 lähtien tiedonkeruu on tehty vuosittain, ja vuodesta 2000 alkaen tiedonkeruujaksona on ollut kalenterivuosi. Vuonna 2014 käyttöön otettu uudistettu kyselylomake vastaa eurooppalaista ohjeistusta. Tiedonkeruun perustana on huumauslainlaki (373/2008) ja sen Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle antama velvoite kansallisen huumausainetiedonkeruun koordinoinnista. Tiedonkeruun toteuttamisessa on huomioitu laki potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992), Sosiaali- ja terveysministeriön asetus potilasasiakirjojen laatimisesta sekä niiden ja muun hoitoon liittyvän materiaalin säilyttämisestä (99/2001), Tilastolaki (280/2004), Henkilötietolaki (523/1999), Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999) ja asetus viranomaisten toiminnan julkisuudesta ja hyvästä tiedonhallintatavasta (1030/1999).

---

5 Tammi, T.; Pitkänen, T.; Perälä, J. (2011). Stadin nistit – huono-osaisten helsinkiläisten huumeiden käyttämät päihteet sekä niiden käyttötavat ja hankinta. Yhteiskuntapolitiikka 76 (2011):1.

6 Launonen, E.; Alho, H.; Kotovirta, E.; Wallace, I.; Simojoki, K. (2015): Diversion of opioid maintenance treatment medications and predictors for diversion among Finnish maintenance treatment. International Journal of Drug Policy 26 (2015) s. 875-882

7 Treatment demand indicator (TDI) standard protocol 3.0: Guidelines for reporting data on people entering drug treatment in European countries. EMCDDA, Lisbon, September 2012. <http://www.emcdda.europa.eu/activities/tdi>

Osallistuvat yksiköt

Tiedonkeruuseen voivat osallistua kaikki päihdehoitoa antavat sosiaali- tai terveydenhuollon yksiköt. Osallistuminen on hoitoyksiköille vapaaehtoista. Yksiköitä, joiden erityisesti toivotaan osallistuvan tiedonkeruuseen, ovat päihde- ja A-klinikat, nuorisoasemat, päihdehuollon katkaisu- ja kuntoutusyksiköt, huumehoitoon erikoistuneet yksiköt, päihdepsykiatriset yksiköt, huumeiden käyttäjiä hoitavat psykiatriset yksiköt, opioidiriippuvaisten lääkkeellistä hoitoa toteuttavat terveyskeskukset sekä vankiloiden terveydenhuolto- ja päihdehoitoyksiköt.

Huumehoidolla tarkoitetaan tiedonkeruun yhteydessä ammattimaista, suunnitelmallista hoitoa ja kuntoutusta, jossa tähdätään huumeiden käytön tai lääkkeiden väärinkäytön lopettamiseen, vähentämiseen tai käytöstä aiheutuvien haittojen vähentämiseen. Huumeiden käyttäjille tarjotaan muunkinlaisia palveluja ja hoitoa. Somaattinen sairaanhoito ja päinvystysluontoinen asiointi terveydenhuollossa eivät kuulu huumehoidon tietojärjestelmän piiriin. Myöskään päiväkeskustoiminta ja pelkästään terveysneuvontaa tai pelkkiä päihdehuollon asumispalveluja antavat yksiköt eivät kuulu tämän tiedonkeruun piiriin.

Vuoden 2017 tiedonkeruusta tiedotettiin kaikille niille noin 160 yksiköille, joiden tiedetään antavan merkittävässä määrin huumehoitoa tai jotka ovat osallistuneet tiedonkeruuseen viime vuosina. Tietoja saatiin 77 yksiköstä. Suomessa ei ole olemassa kattavaa tietokantaa kaikista päihdehoitoa antavista yksiköistä. Lisäksi tiedonkeruun mukaista huumehoitoa on mahdollista antaa peruspalveluissa.

Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Työntekijä täyttää asiakastietolomakkeen asiakkaan ilmoittamien tietojen pohjalta joko samanaikaisesti muun asiakastiedon kanssa tai muun asiakastiedon pohjalta. Erillinen tiedonkeruu voi lisätä kirjaamisvirheiden määrää. THL:ssä aineisto tarkistetaan ja korjataan. Epäselvissä tapauksissa ollaan tarvittaessa yhteydessä yksikköihin.

Tiedonkeruusta on julkaistu erillinen opas⁸. Tiedonkeruun ohjeistuksessa otetaan erityisesti huomioon kysymykset, joihin vastaaminen ei ollut yksiselitteistä.

Samasta asiakkaasta voi tulla tietoja useista eri päihdehoitoyksiköistä. Niiden päällekkäisyyttä pyritään arvioimaan asiakaskohtaisen THL:lle toimitettavan päällekkäistapaustunnisteen avulla (etunimen 2. kirjain, sukunimen 2. kirjain, syntymäpäivän päiväosan 2. numero ja henkilötunnuksen viimeinen merkki). Koko aineistoa koskevia tarkasteluja varten aineistosta poistetaan eri yksiköistä tulleet, todennäköisesti samaa henkilöä koskevat tiedot päällekkäistapaustunnisteen avulla. Ensimmäinen tietokantaan tallennettu lomake jää aineistoon. Vuonna 2017 päällekkäisinä poistettiin THL:ssä 149 asiakastietolomaketta. Päällekkäistapaustunnisteen lisäksi tunnistamisessa käytetään sukupuolta, syntymävuotta ja kotimaakuntaa.

Aineiston kattavuus

Huumehoidon tiedonkeruun kattavuudesta on tehty vuosina 2004⁹ ja 2009¹⁰ erillisselvitykset, jotka koskivat vuosia 2003 ja 2008. Selvitykset toteutettiin kysymällä vuosittaista huumeasiakkaiden määrää päihdehoitopaikoista. Vastausten oletettiin sisältävän runsaasti päällekkäisyyksiä, eikä käytettävissä ole kattavaa tietoa kaikista hoitoyksiköistä. Kummatkin selvitykset päättyivät siihen, että tiedonkeruu kattoi noin kolmanneksen annetusta huumehoidosta. Näiden selvitysten jälkeen saatujen asiakaslomakkeiden määrä on laskenut.

---

8 Huumehoidon Pompidou-tiedonkeruu. Määrittelyt ja ohjeistus. THL ohjaus 16/2013. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-245-988-6>

9 Elina Vismanen: Huumehoidon alueellisen kattavuuden arviointi. Stakes 2004. Julkaisematon käsikirjoitus.

10 Tuula Väänänen: Huumehoidon tietojärjestelmän kattavuuden arviointi vuonna 2009. THL 2010. Julkaisematon käsikirjoitus.

Opioidikorvaushoitoasiakkaiden osalta aineiston kattavuus on arviolta noin 25–30 prosenttia. Korvaushoitoasiakkaiden määrää selvitettiin viimeksi vuonna 2015 kyselyllä hoitoyksiköistä (Partanen ym. 2017¹¹). Opioidiriippuvuuden lääkkeellisessä korvaushoidossa oli marraskuun 2015 lopussa 3 293 potilasta.

Opioidien ja amfetamiinien ongelmakäyttäjien määrää arvioitiin vuonna 2012 tehdyssä tutkimuksessa (Ollgren ym. 2014)¹². Opioidien ja amfetamiinien ongelmakäyttäjien määräksi arvioitiin 18 000–30 000 ja opioidien ongelmakäyttäjien määräksi 12 700–15 100.

Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Päihdehuollon huumeasiakkaat -tilastoraportti on THL:n kerran vuodessa tuottama tilasto. Tilasto ilmestyy syksyllä ja se perustuu päihdehoitoyksiköiden ilmoittamiin tietoihin edellisen kalenterivuoden asiakkaista.

Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Tilastoraportti julkaistaan huumehoidon tietojärjestelmän verkkosivulla osoitteessa <http://www.thl.fi/huumehoito>, mistä saa myös tarkempaa tietoa huumehoidon tietojärjestelmästä. Tilastoraportissa esitetään keskeiset tulokset ja käytetyt käsitteet, määritelmät ja tiedonkeruun toteuttamistapa.

Aineistoa koskevia tuloksia esitetään tilastoraportissa seuraavilla tavoilla jaoteltuna: kaikkien tiedonkeruussa mukana olleiden asiakkaiden osalta, ensimmäistä kertaa päihdehoitoon hakeutuneiden asiakkaiden osalta, sukupuolittain, avo- ja laitoshoidon osalta, alueittain (Uusimaa ja muu Suomi), ikäryhmittäin sekä sen mukaan, onko asiakkaalla opioidien, stimulanttien, rauhoittavien lääkkeiden tai kannabiksen ongelmakäyttöä ja onko hän opioidikorvaushoidossa.

Tilastojen vertailukelpoisuus

Vuonna 2014 otettiin käyttöön uudistettu tiedonkeruulomake. Kysymysten muotoiluja ja luokitteluja uudistettiin huomioidaan muutokset Euroopan tasaisen huumehoidon tiedonkeruun ohjeistuksessa. Uudistettu tiedonkeruulomake vaikuttaa joidenkin kysymysten osalta tietojen vertailtavuuteen aikaisempiin vuosiin nähden. Aiemmassa tiedonkeruussa kysyttiin hoitoon tulon hetken ongelmapäihteitä, kun taas uusitussa tiedonkeruulomakkeessa keskitytään edeltävän 30 päivän tilanteeseen. Vaikuttaa siltä, että uudistus on vähentänyt opioidien kirjaamista eniten ongelmia aiheuttavaksi päihteeksi. Uudistetulla tiedonkeruulomakkeella ei myöskään enää kirjata edelliseltä vuodelta laitoshoidossa jatkavia asiakkaita.

Tiedonkeruu on ollut kalenterivuosi-kohtainen vuodesta 2000. Eri vuosien aineistojen vertailtavuuteen vaikuttaa myös se, että tiedonkeruuseen osallistuneiden yksiköiden sekä yksiköiden toimittamien tiedonkeruulomakkeiden määrät ovat vaihdelleet eri vuosina.

Prosenttiosuudet on vuoden 2010 tilastoraportissa ja sen jälkeen laskettu luvuista, joissa on mukana puuttuvat tiedot. Tätä edeltävinä vuosina prosenttiosuuksia laskettaessa on otettu huomioon ainoastaan saadut vastaukset.

Tiedonkeruu on kansainvälisesti vertailukelpoinen, koska suomalainen tiedonkeruu perustuu EMCDDA:n antamaan huumehoitoa (Treatment Demand Indicator) koskevaan ohjeistoon. Eurooppalainen tilasto löytyy osoitteesta <http://www.emcdda.europa.eu>. Kansallisessa tilastoraportissa on kuvattuna EMCDDA:n rajausta laajempi aineisto. Päihdehuollon huumeasiakkaat -tilastoraportissa ovat mukana kyseisenä kalenterivuonna alkaneiden hoitojaksojen lisäksi myös edelliseltä vuodelta jatkuvat avohoitojaksot sekä ensisijaisesti alkoholin ja toissijaisesti huumeiden käytön vuoksi

---

11 Partanen, Airi ym. (2017). [Opioidikorvaushoito on laajentunut ja monimuotoistunut](#). Suomen lääkäri-lehti 72 (50–52), 2981–2985. <https://www.laakarilehti.fi/tieteessa/alkuperaistutkimukset/opioidikorvaushoito-on-laajentunut-ja-monimuotoistunut/> [17.8.2018]

12 Ollgren, Jukka ym. (2014). [Amfetamiinien ja opioidien ongelmakäytön yleisyys Suomessa 2012](#). Yhteiskuntapolitiikka 79 (5), 498–508. <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/116870/ollgren.pdf?sequence=2> [17.8.2018].

hoitoon hakeutuneet asiakkaat. EMCDDA:n tilastoista rajataan pois hoidossa jatkavat asiakkaat ja ensisijaiset alkoholi-asiakkaat.

Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Tilastoraportissa käytetään vakiintuneita kotimaisia ja EMCDDA:n käsitteitä ja luokituksia.

Vuoden 2017 tilaston erityiskysymykset

Vuonna 2017 tiedonkeruuseen osallistuvien yksiköiden määrä väheni edellisvuodesta 14:llä. Asiakaslomakkeiden määrä väheni 12 prosenttia.

Vuoden 2017 aineistossa kasvoi laitoshoidossa olevien osuus. Lääkkeellistä opioidikorvaushoitoa saavien osuus aineistossa väheni. Alueellisesti tarkasteltuna kasvoi niiden maakuntien osuus, joissa oli enintään 100 000 asukkaan kuntia.

Yhteenveto 2016 ja 2017 aineiston muutoksista liitetaulukkojen muuttujien mukaisesti

	Asiakkaat			Osuus asiakkaista (%)		
	N 2016	N 2017	Muutos %	2016	2017	Muutos %-yksikköä
Kaikki asiakkaat	2 449	2 167	-12	100	100	
1. krt hoidossa	316	303	-4	13	14	1
Miehet	1 706	1 496	-12	70	69	-1
Naiset	743	671	-10	30	31	1
Avohoito	1 516	1 228	-19	62	57	-5
Laitoshoido	933	939	1	38	43	5
Uusimaa	913	751	-18	37	35	-2
Muu Suomi	1 536	1 416	-8	63	65	2
Maakunnat, joissa yli 100 000 asukkaan kuntia	1 902	1 595	-16	78	74	-4
Maakunnat, joissa enintään 100 000 asukkaan kuntia	547	572	5	22	26	4
< 20 v.	93	91	-2	4	4	0
20–29 v.	817	685	-16	33	32	-1
30–39 v.	1 011	854	-16	41	39	-2
40 v. ≥.	528	537	2	22	25	3
Opioidikorvaushoidossa	1 013	786	-22	41	36	-5
Opioidien ongelmakäyttöä, ei opioidikorvaushoidossa	871	884	1	36	41	5
Stimulanttien ja/tai rauhoittavien lääkkeiden, mutta ei opioidien käyttöä	389	353	-9	16	16	0
Vain kannabiksen tai kannabiksen ja alkoholin käyttöä	176	144	-18	7	7	0